

An aerial photograph of a rural landscape. On the left side, there are several long, narrow greenhouses with silver roofs. A canal runs vertically through the center of the image. To the right of the canal, there are residential buildings and more agricultural fields. The text is overlaid on the image.

VITALITEIT IN HET REEUWIJKSE LAND

STRUCTUURVISIE 2013 -2020

Vastgesteld door de gemeenteraad van Bodegraven-Reeuwijk op 9 oktober 2013

STRUCTUURVISIE

Vitaliteit in het Reeuwijkse Land 2013-2020

Documentnummer: NL.IMRO.1901.StructuurvisieRWK-SV80

Inhoudsopgave

1) Inleiding	7
2) Ruimtelijke structuur	11
3) Trends, ontwikkelingen en kernambities	17
4) Vitaal en beleefbaar platteland	25
5) Vitale dorpskernen en woonwijken	31
6) Vitaliteit door goed voorzieningenaanbod	37
7) Vitaliteit door ruimtelijke kwaliteit	41
8) Vitaliteit door goede bereikbaarheid	47
9) Vitale economie	51
10) Vitaliteit door een duurzame ontwikkeling	55
Ruimtelijke structuurvisie Reeuwijkse Land	56
11) Uitvoering	59
Bijlagen	
Colofon	

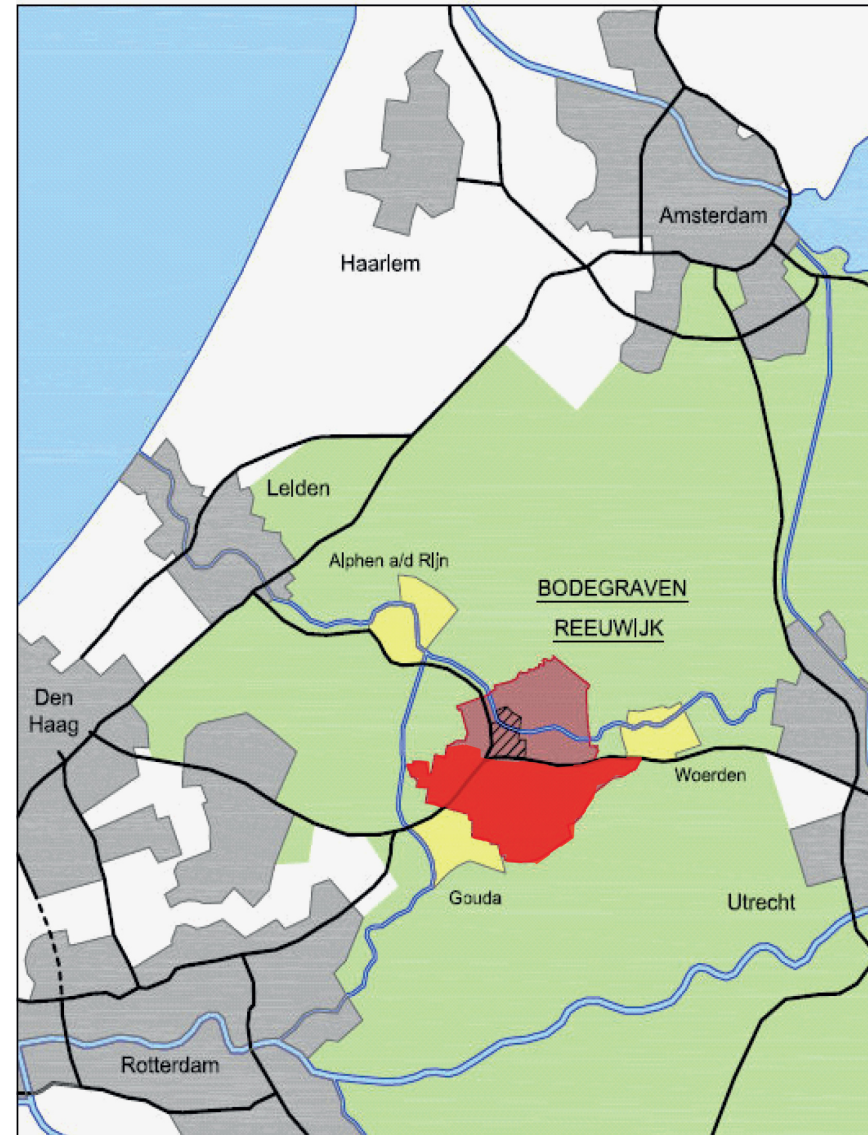

1 Inleiding

In 2009 heeft de gemeenteraad van de voormalige gemeente Reeuwijk de structuurvisie Reeuwijk vastgesteld. Gewijzigde wetgeving (Wet ruimtelijke ordening, Grondexploitatiewet) en de gemeentelijke fusie maken dat het wenselijk en noodzakelijk is om deze structuurvisie te actualiseren. In 2011 is de geactualiseerde structuurvisie Bodegraven 2010-2020 vastgesteld. Na het actualiseren van de structuurvisie Reeuwijk heeft de gemeente Bodegraven-Reeuwijk actueel op elkaar afgestemde structuurvisies voor het gehele grondgebied. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft daarmee een passend antwoord geformuleerd op de vele ruimtelijke ontwikkelingen die in maar ook rondom de gemeente plaatsvinden.

ÉÉN GEMEENTELIJKE STRUCTUURVISIE In 2011 is de geactualiseerde structuurvisie Bodegraven 2010-2020 vastgesteld. Met deze nieuwe structuurvisie voor het grondgebied van de voormalige gemeente Reeuwijk, heeft gemeente Bodegraven-Reeuwijk met deze twee structuurvisies actueel beleid. Om tot één integrale visie te komen sluit deze voorliggende visie aan op de methodiek van de Structuurvisie Bodegraven. Hierdoor sluiten niet alleen de teksten (hoofdstructuur, inhoud) op elkaar aan, maar ook in het kaartmateriaal is deze aansluiting duidelijk zichtbaar, zoals bijvoorbeeld de weergave van de Bodegravenboog, N11, Oud Hollandse Waterlinie, Venster Bodegraven-Woerden, zonering van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), etc.

RUIMTELIJK KADER De gemeente Bodegraven-Reeuwijk ziet zich in de nabije toekomst gesteld voor een aantal ruimtelijke opgaven. Het veenweidelandschap is nu een prachtig slagenlandschap.

De unieke ligging van gemeente Bodegraven-Reeuwijk: centraal in de Randstad en in het Groene Hart en goed bereikbaar (plangebied Reeuwijkse Land in het rood)

Hoe houden we dat mooi en voorkomen we verrommeling? Welke ruimte heeft de agrarische sector nodig? Wat betekent natuurontwikkeling zoals de Ecologische Hoofdstructuur voor het platteland? Hoe gaan we om met het unieke karakter van het Reeuwijkse Plassengebied en sierteeltgebied?

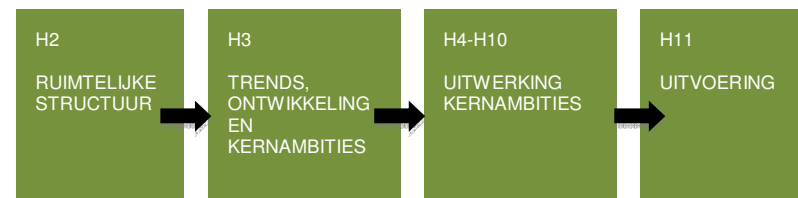
Maar we staan ook voor demografische vraagstukken zoals de huidige condities van de woningbouwmarkt en de vergrijzing. Dat betekent een wijzigende woningbehoefte en kwalitatieve woningvraag welke ook ruimtelijke consequenties heeft. Daarnaast willen we blijvend werken aan de ruimtelijke kwaliteit, in de breedste zin van het woord: van de openbare ruimte in onze dorpen en buurten en verplaatsing van overlastgevendende bedrijvigheid, tot behoud en versterking van het karakteristieke platteland. Met deze visie heeft de gemeente Bodegraven-Reeuwijk één actueel kader voor de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente over de periode 2013-2020 met een doorkijk naar 2030. Waar het accent in de vorige structuurvisie lag op het initiëren en aanjagen van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen ligt in de nieuwe structuurvisie de focus daarnaast ook op ruimtelijke kwaliteit, herontwikkeling en vernieuwing.

Wet ruimtelijke ordening (Wro)

In 2008 zijn de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) in werking getreden. De Wro verplicht alle overheidsinstanties tot het opstellen van een structuurvisie. De wet geeft gemeenten meer mogelijkheden voor kostenverhaal bij particuliere grondexploitatie en het voeren van gemeentelijke regie met betrekking tot locatieontwikkeling. De structuurvisie vormt de basis van bestemmingsplannen, het nemen van projectafwijkingbesluiten, het beschikbaar stellen van financiële middelen en het sluiten van bestuursovereenkomsten. Daarnaast kan de structuurvisie een grondslag zijn voor het vestigen van een voorkeursrecht op grond van de Wet voorkeursrecht gemeenten. Bovendien kan de structuurvisie als basis dienen voor de toerekening van grootschalige (infrastructurele en ruimtelijk-openbare) voorzieningen in de exploitaties van potentiële ontwikkellocaties en kan daarnaast van betekenis zijn voor de realisatie van ontwikkelingen met een tekort gelet op mogelijkheden voor bovenplanse verevening. Het is dan wel vereist dat deze ontwikkelingen in de structuurvisie benoemd zijn.

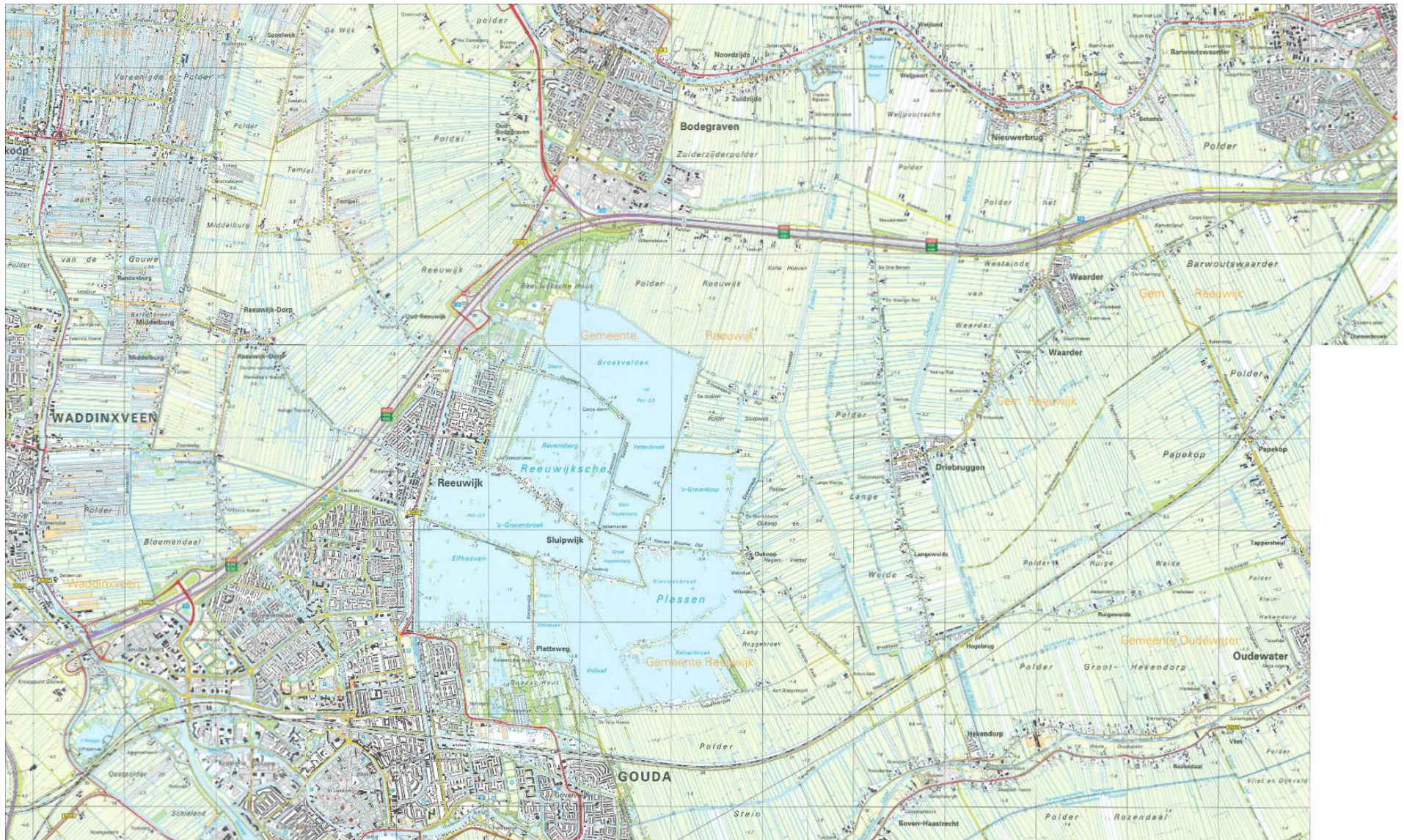
PARTNERS Dit ruimtelijk kader is van groot belang voor de gemeente. Hiermee willen we samen met grondeigenaren, ontwikkelende partijen, woningcorporaties, beide hoogheemraadschappen, maatschappelijke organisaties en bewoners werken aan de ruimtelijke ontwikkelingen en de kwaliteit van onze gemeente. Ook met de provincie als partner blijven we intensief werken aan de realisering van bijvoorbeeld de Ecologische Hoofdstructuur door het Groene Hart.

OPBOUW In het volgende hoofdstuk wordt in het kort de ruimtelijke structuur beschreven. Vervolgens komen in hoofdstuk 3 relevante maatschappelijke en ruimtelijke trends en ontwikkelingen aan bod. Op basis daarvan zijn de zeven kernambities van deze structuurvisie geformuleerd. Deze kernambities zijn nader uitgewerkt in de hoofdstukken 4 tot en met 10. In hoofdstuk 11 gaan we tot slot in op de uitvoering. Aan bod komen de strategie, het uitvoeringsprogramma en de financiering van ruimtelijke ontwikkelingen.

Figuur 1: Opbouw structuurvisie

Ruimtelijke structuur Reeuwijkse Land omstreeks 2000

2 Ruimtelijke structuur

Het Reeuwijkse Land is een gebied met een landelijke uitstraling binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Naast het behoud van het karakter van dit deel van de gemeente is er behoefte om te blijven verbeteren. Vanuit de inventarisaties en analyses van bestaand beleid en bestaande situatie en na overleg met politiek, bestuur, deskundigen en inwoners zijn de belangrijkste kansen en knelpunten in kaart gebracht. Aan de hand van deze sterkte- en zwakteanalyse is getracht het DNA van het Reeuwijkse Land vast te stellen. Dit heeft geresulteerd in een ruimtelijk raamwerk.

ONTGINNING Tussen 1000 en 1400 lieten zowel de bisschoppen van Utrecht als de graven van Holland het onbewoonde moerasbos in de Rijndelta ontginnen. Ook het gebied tussen de Oude Rijn en de Hollandse IJssel kwam aan de beurt. In het noordwesten van het Reeuwijkse land (Middelburg, Reeuwijk-Dorp) werkten Hollandse ontginners, in het oosten (Waarder, Driebruggen) en het zuiden (Haastrecht, Stein) Utrechtse. De ontginners werkten volgens vaste patronen. Zij begonnen altijd vanaf de oever van een riviertje, beek of gegraven wetering. Om het land te ontwateren groeven ze haaks op de bestaande waterloop parallel lopende sloten (ongeveer 1.150 meter lang). Aan de einden van de sloten wierpen ze een dwarsdijkje op, van waaruit ze later, na het graven van een dwarswetering, een tweede ontginningsslag konden maken. Zo liggen bij voorbeeld de Oud Reeuwijkseweg en de Nieuwdorperweg 1.150 meter uit en vrijwel parallel aan elkaar en aan de vermoedelijke ontginningsbasis, de Oud Bodegraafseweg. De ontginners moesten vanzelfsprekend rekening houden met natuurlijke begrenzingen en het gebied van een andere leenman, waardoor niet overal dezelfde oppervlakte haalbaar was. Er waren altijd wel hoekjes die niet pasten. Die werden veelal wat later ontgonnen, de restontginningen. De bomen werden gerooid of afgebrand.

AGRARISCH LAND EN DORPEN Na de ontginners kwamen de akkerbouwers. In de loop van de tijd ontstonden op belangrijke plaatsen als knooppunten van wegen of waterwegen kleine dorpjes. Langs de uitgestrekte polderwegen ontstond agrarisch georiënteerde lintbebouwing:

- Waarder: bebouwing rond de kerk en agrarische lintbebouwing tot aan de brug over de Dubbele Wiericke;
- Driebruggen: dorpskern ten westen van de brug over de Dubbele Wiericke en agrarische lintbebouwing in de polder Lange Weide en Ruige Weide;
- Sluipwijk: dorpsbebouwing rond de kerk in het huidige plassengebied en agrarische lintbebouwing;
- Reeuwijk: dorpsbebouwing rond de kerk in Reeuwijk-Dorp en agrarische lintbebouwing;
- Middelburg: agrarische lintbebouwing langs de Middelburgseweg en de Randenburgseweg.

Door algemene geologische bodemdaling, zeespiegelstijging en ontwatering en tengevolge hiervan het inklinken van de bodem kwam in de loop der jaren het gebied onder de zeespiegel te liggen. Met behulp van de windwatermolen werd het opgemalen water via hoger gelegen weteringen afgevoerd naar de rivieren. Toch werd het land niet droog genoeg meer voor akkerbouw en werd er overgeschakeld op veeteelt. In de Polder Middelburg en Tempelpolder is het veen voor een groot deel afgegraven. Dit had het ontstaan van grote plassen tot gevolg. Aan het eind van de 19e eeuw zijn deze plassen drooggelegd (droogmakerijen), waardoor de huidige polders Middelburg en Tempel zijn ontstaan. De Reeuwijkse Plassen zijn niet omgezet in droogmakerijen. De plassen Broekvelden en Vettenbroek werden wel drooggemaakt, maar zijn later ten behoeve van zandwinning verder afgegraven en tot plas omgevormd.

In de dorpen Reeuwijk-Brug, Reeuwijk-Dorp, Driebruggen en Waarder heeft er na 1945 een duidelijke uitbreiding van de bebouwing plaatsgevonden in de vorm van nieuwbouwwijken en -buurten.

Kenmerkend voor het contrast tussen de diverse aanwezige landschappen, is dat elk gebied een eigen sfeer en eigen identiteit heeft.

- 1) In het veenweide- en droogmakerijenlandschap heersen rust, natuur en open ruimtes met veelal de van oorsprong agrarische bebouwingslinten. Tegen Boskoop en Waddinxveen aan bevinden zich veelal de sierteelbedrijven;
- 2) Het Reeuwijkse Hout e.o. bestaat uit een bebost recreatielandschap;
- 3) Het plassenlandschap bestaat uit een afwisseling van kleinschalige en grootschalige open watergebieden met kleinschalige lommerrijke bebouwingslinten, dijken en kades;
- 4) Het Reeuwijkse Land bestaat uit de vier dorpen Reeuwijk-Brug, Waarder, Reeuwijk-Dorp en Driebruggen, elk met een duidelijk eigen karakter en identiteit. Deze identiteit wordt in hoge mate bepaald door de landschappelijke ligging en de daaraan gekoppelde ontstaansgeschiedenis. De vier dorpen blijven ook in de toekomst als zelfstandige elementen in het landschap liggen.

LANDSCHAPPELIJKE ZONERING Kenmerkend voor de structuur van het Reeuwijkse Land is het contrast tussen het veenweidelandschap en droogmakerijenlandschap, waar overwegend het agrarisch gebruik aanwezig is en het plassenlandschap, een zone van rust, natuur en water. De zonering in het landschap bestaat ook uit het verschil in open en besloten gebieden. Het contrast tussen de landschappen en de overgang daartussen is door de aanwezigheid van opgaand groen, kades, dijken en weteringen goed herkenbaar.

HERKENNINGSPUNTEN Kruispunten van routes zijn belangrijk voor het ruimtelijk beeld. Zo zijn bruggen en hoogteverschillen (kades en dijken) betekenisvolle herkenningspunten in het landschap. Oriëntatiepunten springen in het oog en contrasteren met hun omgeving. Met name de hogere kerkgebouwen fungeren als landmark. De kerken van Waarder en Reeuwijk-Dorp zijn prominent aanwezig. Cultuurhistorisch waardevolle gebouwen dragen bij aan het ruimtelijke beeld van herkenningspunten, zoals boerderijen, molens en een pakhuis, en vertellen elk een stukje van de geschiedenis van het ontstaan van het landschap.

KARAKTERISTIEKE BEBOUWINGSSTRUCTUUR De dorpen in het Reeuwijkse Land zijn ontstaan door de centrale ligging aan infrastructurele lijnen, zoals waterwegen en belangrijke doorgaande hoofdwegen. Door de ligging op een kruispunt van wegen is Reeuwijk-Dorp een 'wegdorp' te noemen. Door de ligging op een kruising van waterwegen en hoofdwegen zijn Reeuwijk-Brug en Driebruggen eerder 'kruisdorpen' te noemen. Ondanks de ligging op oude stroomruggen en de centrale positie van de kerk en het omliggende plein in het dorp, is ook Waarder door de wegen als De Groendijk, Kosterdijk en Molendijk een 'wegdorp' te noemen. De woonbuurten en andere dorpsuitbreidingen liggen hier op een eigenzinnige wijze achter.

STEDENBOUWKUNDIGE OPZET De ligging aan en achter de belangrijke hoofdwegen en waterwegen is een belangrijke identiteit voor de dorpen. De wijken en buurtjes in Reeuwijk-Brug, Waarder,

Driebruggen en Reeuwijk-Dorp kenmerken zich ieder door hun eigen identiteit. De bouwstijlen en stedenbouwkundige opzet zijn in de wijken en buurten duidelijk zichtbaar. Sommige buurten zijn met veel water en groen, andere delen van het dorp kenmerken zich door een rijke afwisseling van straten met hofjes en pleintjes. Reeuwijk-Brug biedt ruimte aan onder andere een verzorgingstehuis, scholen, maatschappelijke voorzieningen en detailhandel. Ook in Driebruggen, Waarder en Reeuwijk-Dorp zijn scholen, (dorps)winkels en maatschappelijke voorzieningen aanwezig.

Sterk aan het Reeuwijkse Land is de landschappelijke zonering. Deze zonering bestaat in hoofdlijnen uit de reeds benoemde landschappen, de Enkele en Dubbele Wiericke, het Reeuwijkse Hout en de karakteristieke dorpen in deze landschappen.

BELANGRIJKE (HISTORISCHE) ROUTES Doorgaande routes, die met elkaar een regelmatig patroon vormen, zorgen voor een goede beeldvorming van de omgeving. Wanneer doorgaande routes van een eenduidige en heldere vormgeving zijn voorzien hebben ze een positief effect op de oriëntatie in de omgeving. In het Reeuwijkse Land zijn nog vele cultuurhistorische routes en andere landschapselementen aanwezig. Sommige zijn direct zichtbaar en vormen belangrijke structuren in het landschap. Het 'Kerkelaantje' in Waarder en de heirbaan in polder Abessinië behoren tot de oude routes in het Reeuwijkse Land.

Langs deze routes liggen herkenningspunten. Voor de beleving van het gebied is het hierop aangetakte fijnmaziger patroon van woonstraten, fietsroutes en wandelpaden van belang, waarbij met name de laatste vaak zijn gekoppeld aan historische landschappelijke lijnen als waterlopen, hoogteverschillen, enzovoorts.

De Breevaart vormt oorspronkelijk de waterverbinding tussen de Oude Rijn en Gouda, waarover turf (uit het plassen gebied) maar ook andere goederen werden vervoerd. Ook de Hollandse Waterlinie met de Enkele en Dubbele Wiericke heeft binding met de landschappelijke

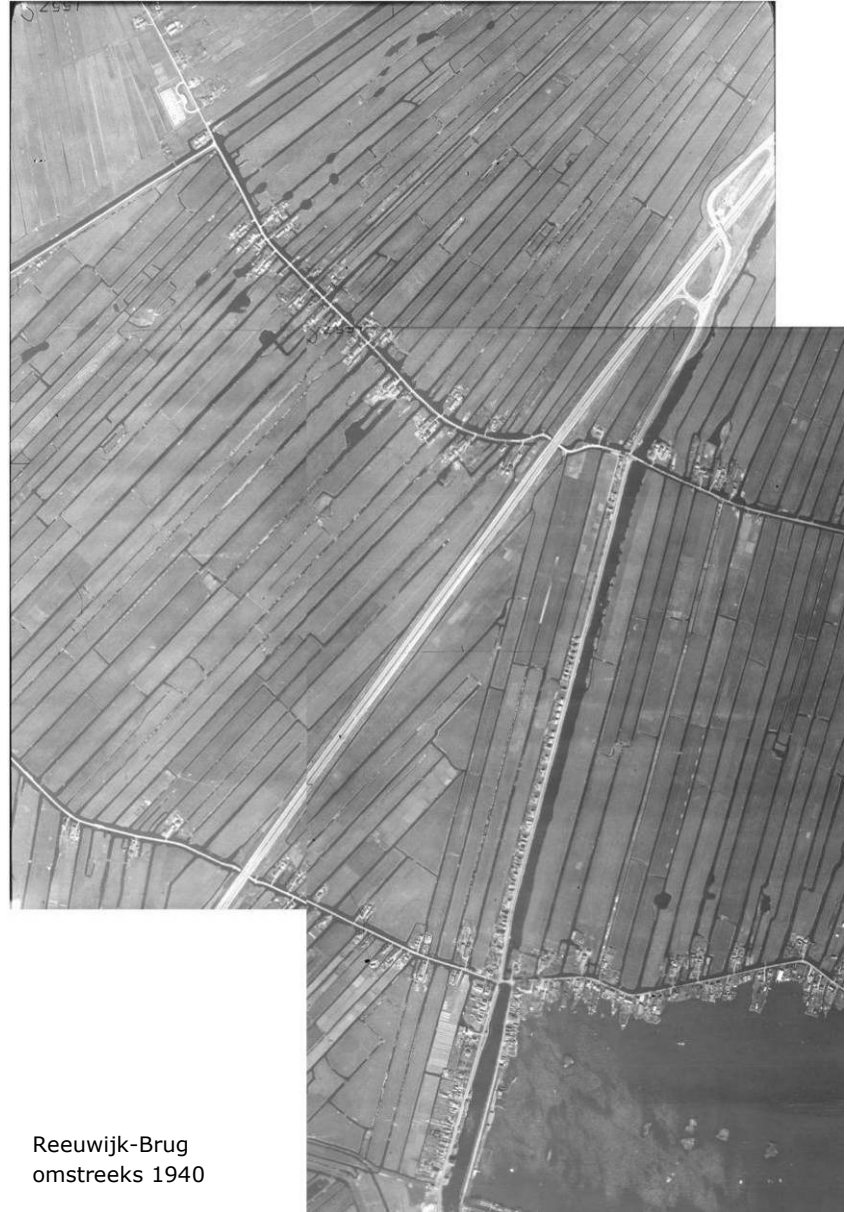
onderlegger. Zo liggen de beide Wierickes met de daarbij behorende dijken verhoogd in het landschap.

'NABIJHEID VAN DE RANDSTAD' Het Reeuwijkse Land ligt "midden" in het Groene Hart, met als kenmerk rust en ruimte. Op relatief korte afstand liggen de steden Gouda en Woerden maar ook steden als Rotterdam, Den Haag en Utrecht liggen in de nabijheid van het Reeuwijkse Land.

KNELPUNTEN De belangrijkste knelpunten in het Reeuwijkse Land zijn:

- De Zoutmansweg/Raadhuisweg splitst de dorpskern Reeuwijk-Brug in tweeën;
- De A12 vormt een fysieke barrière tussen grote delen van het Reeuwijkse Land;
- Het verder dicht zetten van de open ruimtes in de bebouwingslinten. Dit gaat ten kost van de ruimtelijke relatie tussen het lint en het daar achtergelegen landschap;
- Het onderscheid tussen de diverse landschappen en de daarmee samenhangende gebiedskenmerken gaat verloren door nieuwe ontwikkelingen die onvoldoende uitgaan van deze gebiedseigenschappen;
- De stagnatie van nieuwbouwprojecten en crisis op de woningmarkt;
- De matige uitstraling van de openbare ruimte binnen de afzonderlijke dorpen;
- Diverse historisch groot gegroeide bedrijven in het buitengebied en/of woongebieden;
- De toekomstige Rondweg wordt een nieuwe structuur in Reeuwijk-Brug, met aan de oostzijde de kern en aan de westzijde het landschap. De komst van de Rondweg is een kans. Een mogelijk gevolg is dat het landschappelijke karakter aan de westzijde van Reeuwijk-Brug met de komst van deze weg kan vervagen door bijvoorbeeld de aantrekking van meer stedelijke functies in het buitengebied;
- De slechte bereikbaarheid met het openbaar vervoer;

- Het verdwijnen van cultuurhistorische bebouwing zoals karakteristieke boerderijen en ander cultureel erfgoed;
- De verkeersontsluiting van Reeuwijk-Dorp en omgeving.

Reeuwijk-Brug
omstreeks 1940

Reeuwijk-Brug omstreeks 2005

3 Trends, ontwikkelingen en ambities

Om de ruimtelijke ontwikkeling binnen het Reeuwijkse Land in goede banen te leiden, is een richtpunt nodig; een beeld van relevante ontwikkelingen en de belangrijkste ruimtelijke en maatschappelijke opgaven. De hoofdlijn van deze integrale analyse van relevante maatschappelijke en ruimtelijke opgaven wordt in dit hoofdstuk beknopt behandeld. Het hoofdstuk wordt afgesloten met het antwoord van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk daarop, verwoord in een zevental kernambities. Aan de hand deze kernambities schetsen we in de volgende hoofdstukken (4 t/m 10) een ruimtelijk beeld van het Reeuwijkse Land dat we graag samen met onze partners en bewoners willen waarmaken.

DYNAMIEK De wereld in en rondom onze gemeente is continu in beweging. Reeuwijk-Brug, Reeuwijk-Dorp, Driebruggen en Waarder liggen centraal in de dynamische en economische motor van Nederland, de Randstad. De dorpen maken deel uit van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk en regio Midden-Holland en zijn gelegen langs de A12 in een agrarisch gebied rond de Reeuwijkse Plassen.

De druk vanuit de steden, de ontwikkelingen in de landbouwsector, natuurontwikkeling, maar ook de klimaatverandering zullen de komende decennia van grote invloed zijn op de ontwikkeling van onze gemeente. We willen de unieke positie en dynamiek een plek geven in ons ruimtelijk beleid, maar we willen tegelijkertijd met de ruimtelijke ontwikkelingen ook een antwoord geven op een aantal maatschappelijke opgaven die de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente beïnvloeden en bepalen.

BEVOLKING Binnen het plangebied wonen ruim 13.000 inwoners, waarvan circa 7.500 in Reeuwijk-Brug en een kleine 2.000 per kern (inclusief buitengebied) in Reeuwijk-Dorp, Driebruggen en Waarder. De bevolking is in de afgelopen 10 jaar licht toegenomen, met name door enkele grotere woningbouwprojecten in de periode 2007-2010. In deze jaren was sprake van een positief migratiesaldo. De grootste uitstroom vond plaats onder jongeren. In de regel verlaten die de gemeente vanwege studie of werk, maar ook deels omdat men geen geschikte (betaalbare) woonruimte kan vinden.

Op basis van de woningmarktanalyse van Companen uit 2011 en het in juli 2012 door de gemeenteraad vastgestelde Actieprogramma volkshuisvesting en woningbouw werd verwacht dat in ieder geval tot 2020 het aantal huishoudens in dit deel van de gemeente nog aanzienlijk zou gaan toenemen. Deze groei werd gezien de historische aantrekkingskracht voornamelijk verwacht in Reeuwijk-Brug en Reeuwijk-Dorp (circa 340 huishoudens over de periode 2011-2020). Voor Driebruggen en Waarder werd een toename van circa 75 woningen over dezelfde periode reëel geacht, wat gelijk staat aan de natuurlijke bevolkingsgroei. Inmiddels zijn deze ontwikkelingen/verwachtingen door de actualiteit ingehaald.

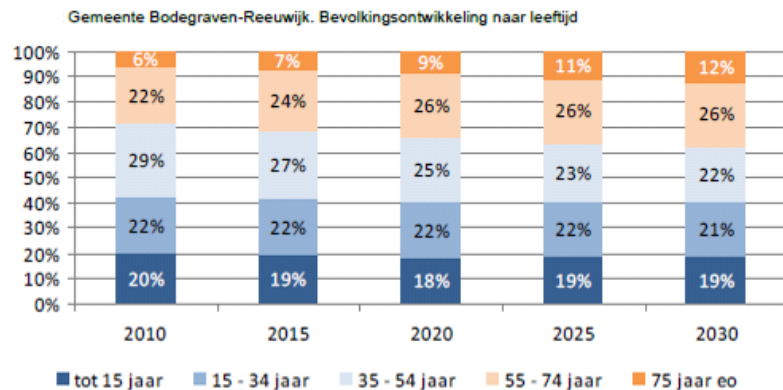
Mogelijke gevolgen van ontwikkelingen op de woningmarkt

Door de aanhoudend verslechterde woningmarkt worden de projecten in de gehele gemeente in de 2^e helft van 2013 opnieuw kritisch bekeken om te komen tot een realistisch programma. Mogelijk betekent dit dat een aantal projecten gefaseerd gaan worden of zelfs helemaal worden stopgezet. Op de kaarten zullen alle locaties, los van te maken keuzes, benoemd blijven. Dit komt omdat de structuurvisie een doorkijk geeft tot 2030. De verwachting is dat projecten die gefaseerd of gestopt worden over een aantal jaar, bij een aantrekkende woningmarkt, opnieuw in beeld komen.

Inmiddels is het Actieprogramma met de toen verwachte benodigde woningaantallen tot 2020 voor Bodegraven-Reeuwijk in regionale afspraken geborgd via de Regionale Agenda Wonen. De provincie Zuid-Holland heeft aangegeven dat de Regionale Agenda Wonen voor haar nog niet voldoet aan de vereisten om als toetsingskader voor bestemmingsplannen te dienen. Provincie en regiogemeenten zullen in de 2^e helft van 2013 een traject doorlopen om hier overeenstemming over te bereiken. Eventuele besluiten over bijstellingen zullen worden meegenomen in dit traject. Doel blijft, zoals aanbevolen in de analysefase van de Regionale Agenda Wonen, kansrijke locaties binnen Midden-Holland tot ontwikkeling te brengen om de regionale productie te kunnen waarborgen.

De samenstelling van de huishoudens zal de komende jaren wel veranderen. De genoemde gegevens zijn alleen op het niveau van de gehele gemeente beschikbaar maar de trends zijn ook voor het plangebied van deze structuurvisie van toepassing. Hieruit valt op te maken dat de komende jaren vooral de actieve beroepsbevolking in omvang zal afnemen (35-54 jarigen). De leeftijdscategorieën tot 15 jaar en 15-34 jaar blijven nagenoeg gelijk. Een sterke toename is wel te verwachten onder 55-74 jarigen en 75+. In tabel 1 is dit schematisch weergegeven.

De huidige demografische situatie is wel beschikbaar, zie tabel 2. Hieruit blijkt dat het plangebied (Reeuwijk) relatief meer vergrijsd is dan de rest van de gemeente. Uitgesplitst naar Reeuwijk, Driebruggen en Waarder blijkt Reeuwijk-Brug op zijn beurt meer vergrijsd dan Driebruggen en Waarder. Dit komt naar voren in het Woningbehoefteonderzoek 2008 uit de voormalige gemeente Reeuwijk.

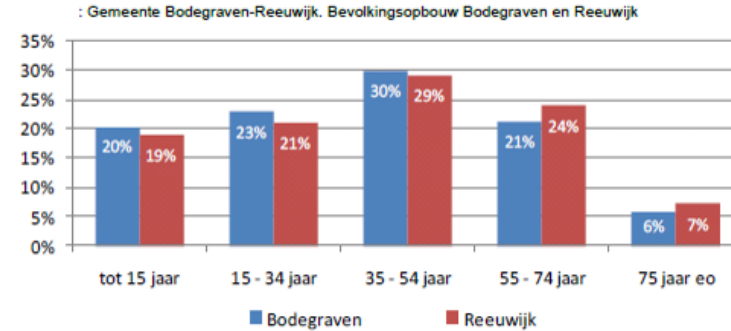

Bron: Prognose provincie Zuid-Holland.

Tabel 1

In het Actieprogramma volkshuisvesting en woningbouw, vastgesteld door de gemeenteraad op 4 juli 2012, wordt voorgesorteerd op de demografische veranderingen met aanbevelingen om programma's binnen diverse projecten beter te laten aansluiten op de vraag. Met

name voor de doelgroep 55+ is op dit moment nog onvoldoende passende huisvesting aanwezig. Bij het traject rond het opnieuw heroverwegen van de projecten wordt voorgaande ook nadrukkelijk meegenomen om zo te komen tot een zo realistisch mogelijk programma.

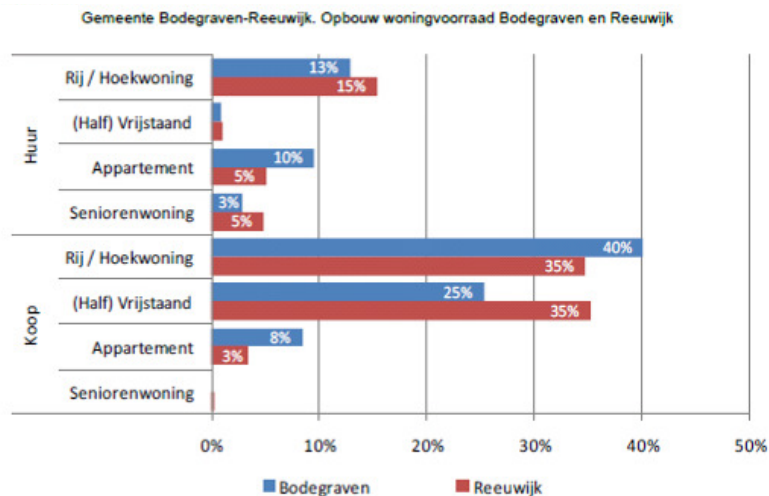
Bron: CBS, 2011.

Tabel 2

WONEN Alle dorpen zijn gunstig gelegen in het Groene Hart en ten opzichte van de Randstad en bieden een aantrekkelijk dorps woonklimaat. In het plangebied staan circa 5150 woningen exclusief zomer- en recreatiewoningen (peildatum: 1-1-2011). Hiervan is circa 25% een huurwoning en 75% een koopwoning. In tabel 3 is de opbouw van de woningvoorraad weergegeven voor zowel Reeuwijk (gelijk aan plangebied) als Bodegraven. Uit deze tabel blijkt dat in het plangebied relatief meer grondgebonden woningen aanwezig zijn dan in de rest van de gemeente. Verder kan geconcludeerd worden dat de voorraad relatief uit duurdere woningen bestaat en dat, ondanks het in mindere mate aanwezig zijn van appartementen, seniorenwoningen wel bovengemiddeld aanwezig zijn. Dit wil niet zeggen dat er voldoende aanbod is voor de toekomstige behoefte.

De gemiddelde WOZ-waarde ligt in het plangebied met €376.000,- ruim boven het regionale gemiddelde van €257.000,- en de gemiddelde waarde in het overige deel van de gemeente met €279.000,-

Per saldo zijn de afgelopen 10 jaar gemiddeld 100 woningen per jaar aan de woningvoorraad toegevoegd in de gehele gemeente. In het plangebied heeft de productie gepiekt in de jaren 2007-2010 met een toevoeging van circa 250 woningen. Het merendeel van de nieuwbouw vond plaats in de koopsector waarvan een aanzienlijk aantal bestond uit starterswoningen met een koopgoedkoopregeling.

Bron: WOZ-bestand gemeente, bewerking Companen.

Tabel 3

De bouw van nieuwe woningen zal de komende tijd naar verwachting minder snel verlopen dan in de afgelopen jaren. Dit is deels het gevolg van de economische recessie, maar ook van het feit dat de druk op de vastgoedmarkt - mede door de afnemende huishoudensgroei - langzaam maar zeker wat aan het afnemen is. Dat betekent dat de woonconsument in een meer ontspannen woningmarkt kan kiezen uit een breder aanbod. Kwaliteit van de woningen en de woonomgeving (openbare ruimte en voorzieningen) wordt daarmee meer dan ooit bepalend. De Regionale Agenda Wonen welke in 2013 door de afzonderlijke raden van de gemeenten in Midden-Holland is vastgesteld en vanaf de 2e helft van 2013 samen met de provincie zal worden

doorontwikkeld tot een document wat als toetsingsinstrument voor bestemmingsplannen kan gaan gelden draagt hier aan bij. Met de Regionale Agenda Wonen wordt voorkomen dat gemeenten binnen de regio ongewenst met elkaar gaan concurreren.

Ondanks dat er de komende jaren ook nog uitleggebiiden binnen de rode contour zullen worden bebouwd in de diverse dorpen zal de focus steeds meer komen te liggen op verbetering van de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad en leefomgeving. Kwetsbare delen in de dorpen, maar ook langs de linten en in de rest van het buitengebied, moeten worden gerevitaliseerd of getransformeerd tot aantrekkelijke woon- en/of verblijfgebieden. Hier is reeds een start mee gemaakt in onder andere Westveen, Miereakker en Venen Oost. Natuurlijk moeten de vervolgfuncties wel passend worden geacht op de locatie. De gemeente zal in deze een faciliterende rol aannemen.

Met de vraag naar kwaliteit neemt het belang van een aantrekkelijke woonomgeving in termen van omvang, beleefbaarheid en gebruikswaarde toe en zal openbare ruimte op sommige plekken moeten worden verbeterd, of worden gekoesterd bij sommige inbreidingsopgaven.

Belangrijk is ook om in acht te nemen dat de behoeftes van de verschillende leefstijlen soms uiteenlopen, wat meer dan ooit vraagt om maatwerk bij ontwikkelingen. Overigens is de woonconsument bereid meer te betalen voor kwaliteit en om daarvoor grotere afstanden af te leggen. Ook deze aspecten krijgen hun weerslag in ruimtelijke zin en bieden perspectief om huishoudens met aantrekkelijke woningen te verleiden in Reeuwijk, Driebruggen of Waarder te blijven of gaan wonen.

BUITENGEBIED Ook het karakteristieke en waardevolle buitengebied van Reeuwijk, Driebruggen en Waarder staat de komende jaren grote veranderingen te wachten. Zo wordt de agrarische sector geconfronteerd met ingrijpende maatregelen op landelijk en Europees niveau, zal de gemiddelde bedrijfsomvang de komende jaren

toenemen maar zullen tegelijkertijd ook bedrijven stoppen met hun activiteit. Daarnaast maakt het Veenweidegebied onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. De begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur op rijksniveau zal worden aangepast bij de herijking van de Ecologische Hoofdstructuur. De formele vastlegging daarvan zal plaatsvinden in andere documenten, zoals bijvoorbeeld de provinciale verordening ruimte. Het sierteeltgebied is in Rijks- en provinciaal beleid aangemerkt als één van de vijf Greenports (belangrijke agrarische sectoren) in Nederland en in 2011 is voor dit gebied de Intergemeentelijke Structuurvisie vastgesteld. Er wordt gekozen voor ontwikkeling van de Greenport om zodoende de sterke concurrentiepositie te kunnen vasthouden en uitbouwen.

De gemeente heeft voor het Reeuwijkse Plassengebied en omgeving een gebiedsvisie opgesteld. De ambitie van de gemeente is om met deze visie de in het plassegebied aanwezige natuur-, landschaps-, en cultuurhistorische waarden te behouden dan wel te verbeteren. Het uiteindelijke doel voor het plassegebied is een hoogwaardig woon-, natuur- en recreatiegebied te creëren. De visie van de gemeente gaat uit van het versterken van de aanwezige landschappelijke zonering waarbij de identiteit van ieder deelgebied binnen het plassegebied voorop staat.

Tegelijkertijd zien we kansen om de recreatieve potentie die de kwaliteit van ons buitengebied met zich meebrengt beter te benutten. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk is immers een belangrijke schakel in verschillende regionale netwerken, waaronder de keten van natuur- en recreatiegebieden in het Groene Hart. Met al deze ontwikkelingen ontstaat er ruimtedruk op het gebied. De gemeente, de agrarische sector, het waterschap en de landelijke en provinciale overheid, staan voor een belangrijke opgave om de verschillende ruimteclaims en belangen goed op elkaar af te stemmen.

Om de samenwerking binnen het Groene Hart een impuls te geven en kansen en potenties in de toekomst beter te benutten heeft de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in 2012 samen met 10 andere Groene

Hart gemeenten, Kamer van Koophandel en vier regionale Rabobanken geparticipeerd in een onderzoek naar de Kracht van het Groene Hart. Op dit moment wordt samen met de betrokken partijen bekeken hoe de 5 strategische lijnen uit het eindrapport 'Een kloppend Groene Hart, een krachtig Groene Hart' gezamenlijk kunnen worden opgepakt, waarbij in lijn wordt gehandeld met de bestaande beleidsdocumenten van de gemeente. Deze strategische hoofdlijnen zijn als volgt gedefinieerd:

- 1) Dit is het Groene Hart: Creëer eigen identiteit en status;
- 2) Samenwerken betekent ook keuzes maken: Bepaal een duidelijke koers;
- 3) Bied de agrariërs perspectief: Zonder hen versteent het Groene Hart;
- 4) Midden- en kleinbedrijf (MKB) is bepalend voor vitaliteit: Stimuleer groei en innovatie;
- 5) De Tuin van de Randstad: Maak verbindingen met de grote steden.

VOORZIENINGEN Op 12 december 2012 is het Beleidskader voorzieningen Bodegraven-Reeuwijk vastgesteld. Dit kader geeft de koers aan die de gemeente met de sport- en culturele voorzieningen (sportaccommodaties, musea, buurthuizen) wil ingaan. Uitgangspunt van het voorzieningenbeleid is de 'vitale samenleving'. In een 'vitale samenleving' zijn het de inwoners, die de gemeenschap maken tot wat zij is en de voorzieningen in hoge mate dragen. De kracht van de gemeente zit in wat mensen in dorpen en wijken samen weten te organiseren. De gemeente vervult daarin in toenemende mate een regisserende rol en minder een verstrekkende rol wat betreft voorzieningen. Om de kwaliteit en de relatief goede spreiding van voorzieningen over de wijken en de dorpen te behouden wordt gestreefd naar efficiency en multifunctioneel gebruik van voorzieningen. De inzet van vrijwilligers en de samenwerking tussen verenigingen is daarvoor een belangrijke voorwaarde.

BEREIKBAARHEID Ook de bereikbaarheid over de weg en met het openbaar vervoer behoeft blijvende aandacht. Zo staat het verkeer op

met name de Zoutmanweg en Raadhuisweg in Reeuwijk-Brug steeds vaker vast en is het aanbod van openbaar vervoer in met name Driebruggen, Waarder en Reeuwijk-Dorp slecht. We moeten daarom de komende jaren samen met onze partners (overheden, aanbieders openbaar vervoer) blijven werken aan verbeteringen van de bereikbaarheid. Een eerste belangrijke stap hierin is de realisatie van de Rondweg Reeuwijk-Brug. Daarnaast vormen de interne ontsluitingsstructuur en de overgangen over de Gouwe grote knelpunten voor de bereikbaarheid van het sierteeltgebied, terwijl bereikbaarheid een essentiële voorwaarde is voor de ontwikkeling van de Greenport. Het realiseren van de Oostelijke Rondweg Boskoop-Reeuwijk draagt bij aan de verbetering van de bereikbaarheid van het sierteeltgebied ten oosten van de Gouwe.

DE 7 KERNAMBITIES De voorgaande analyse schetst een globaal beeld van maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen, maar is natuurlijk niet compleet. Het leert ons dat we alert moeten zijn, want er tekent zich een aantal belangrijke ontwikkelingen af waar we in ruimtelijke zin een passend antwoord op moeten vinden. De demografische ontwikkelingen, afnemende druk op de vastgoedmarkt en de toenemende concurrentie tussen dorpen, steden en regio's zorgen ervoor dat we elke dag moeten werken aan de kwaliteit van wonen, werken en recreëren.

Voor al deze opgaven geldt dat we moeten blijven presteren, creatief moeten zijn en kwaliteit moeten blijven nastreven. We moeten op zoek naar voldoende draagvlak en reikwijdte voor onze voorzieningen en tegelijkertijd ons vestigingsklimaat voor ondernemingen nog aantrekkelijker maken. We willen beschikken over een concurrerend aanbod van woon- en werklocaties, maar ook over een aantrekkelijke openbare ruimte en een winkelaanbod, waar de bewoners zich in vele opzichten thuis voelen.

We zullen ons bereik moeten vergroten, ons moeten onderscheiden en presenteren als een vitale, unieke en even ondernemende als rustige woongemeente in het Groene Hart, en centraal ten opzichte van de

Randstad. De aantrekkelijkheid van onze gemeente wordt versterkt door de ligging aan de A12, recreatiemogelijkheden rond de Reeuwijkse Plassen en in het Reeuwijkse Hout en de nabijheid van steden als Gouda en Woerden. Daarnaast kennen onze dorpen even aantrekkelijke als unieke woonmilieus, bijzondere historische elementen en een goed ondernemersklimaat.

Het is en blijft in alle opzichten werken aan 'Vitaliteit in het Reeuwijkse Land'. We streven naar een: *"duurzame ontwikkeling van de gehele gemeente Bodegraven-Reeuwijk tot een vitaal gebied binnen het Groene Hart. Daarbij zal behoud en zo mogelijk versterking van het groenblauwe raamwerk samengaan met een geleide ruimtelijke ontwikkeling van de dorpen. Dit alles draagt ertoe bij dat mensen in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een aangename, schone en veilige leefomgeving treffen, waarin goede mogelijkheden zijn om te wonen, te werken, te recreëren en zich te verplaatsen."*

Mede vanwege belangrijke maatschappelijke en ruimtelijke opgaven kiezen we er bewust voor om de regie te voeren over de kwaliteit van onze gemeente en om actief sturing te geven aan ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente. Onze kernkwaliteiten en ambities vormen daarbij de leidraad; het rijke verleden van onze gemeente onze inspiratiebron.

Het Reeuwijkse Land moet uitgaan van haar eigen kenmerken en kwaliteiten en daardoor haar verschillen benadrukken en versterken. Op die manier wordt het Reeuwijkse Land unieker en aantrekkelijker om er in te wonen, te werken en te ontspannen. De zeven kernambities zijn:

- 1) Vitaal en beleefbaar buitengebied (hoofdstuk 4);
- 2) Vitale dorpskernen en woonwijken (hoofdstuk 5);
- 3) Vitaliteit door een goed voorzieningenaanbod (hoofdstuk 6);
- 4) Vitaliteit door ruimtelijke kwaliteit (hoofdstuk 7);
- 5) Vitaliteit door een goede bereikbaarheid (hoofdstuk 8);
- 6) Vitale economie (hoofdstuk 9);

7) Vitaliteit door een duurzame ontwikkeling (hoofdstuk 10).
De kernambities worden verderop in dit document nader uitgewerkt. Daarbij worden tevens de ruimtelijke projecten genoemd met een extra belang als het gaat om de uitvoering van de in de structuurvisie geformuleerde ambities. De projecten vormen in de structuurvisie samen met reguliere projecten een concreet uitvoeringsprogramma, welke de basis vormt voor het kostenverhaal van ruimtelijke ontwikkelingen en bovenwijkse voorzieningen (zie ook hoofdstuk 11).

VORMVRIJE MER- BEOORDELING In deze gemeentelijke structuurvisie zijn ontwikkelingen ingekaderd (concrete locaties en concrete inrichtingsdoelen beschreven) die vallen onder de activiteiten genoemd in het Besluit milieueffectrapportage en waarvan moet worden beoordeeld of deze aanleiding geven tot het opstellen van een milieueffectrapportage (m.e.r.). Bestaande (milieu)situaties en ontwikkelingen die al mogelijk zijn gemaakt, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan, vallen hier niet onder. Ontwikkelingen die niet voldoende concreet zijn beschreven kunnen niet worden beoordeeld. Door de Omgevingsdienst Midden-Holland is een vormvrije MER-beoordeling opgesteld. Uit deze beoordelingsrapportage blijkt dat die milieugevolgen, gezien de kenmerken van de ontwikkelingen, de plaats ervan en de kenmerken van de potentiële effecten, geen aanleiding geven om een milieueffectrapport op te stellen. De MER- beoordeling is in bijlage 1 opgenomen.

Omgeving polder Oukoop

Legenda

boezem- en polderwater	bestaande bebouwing
plassengebied	plattelandproject
sierteelt	recreatief knooppunt
waardevol agrarisch cultuurlandschap	spoorweg
stedelijk groen	snelweg
karakteristieke landschapseenheid	hoofdweg
natuur	hoofdweg (gepland / in aanleg)
EHS (indicatief)	lokale weg / landweg
Natura 2000	plangrens

Sleutelprojecten

- 01 Behoud agrarisch cultuurlandschap
 - behoud karakteristieke kavelpatronen
 - versterking melkveehouderij
 - herbestemming vrijkomende agrarische bebouwing
- 02 Versterking regionale identiteit Reeuwijkse Hout
- 03 Versterking landschapseenheid droogmakerij
- 04 Versterking landschapsbeeld Plassengebied
- 05 Rondje Rijn IJssel
- 06 EHS / Natura 2000
 - versterking doelsoorten N 2000 & weidevogelnatuur
 - afremmen bodemdaling

**VITAAL EN BELEEFBAAR
PLATTELAND**

4 Vitaal en beleefbaar platteland

Een belangrijke kernkwaliteit van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk is de centrale ligging in het Groene Hart. Het open slagenlandschap is kenmerkend voor het landelijk gebied het Reeuwijkse Land. Het platteland en de agrarische sector bepalen daarmee niet alleen in belangrijke mate de identiteit van het Reeuwijkse Land, maar zijn ook van groot natuur-, cultuurhistorisch-, economisch- en recreatief belang. De gemeente wil de agrarische functie -als drager van de cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke waarden- behouden en leidend laten zijn voor het inpassen van ruimtevragende functies. Verder zijn ook het Reeuwijkse Plassengebied, Reeuwijkse Hout en sierteeltgebied unieke gebieden in het Reeuwijkse Land waarbij elk deelgebied een eigen karakter heeft.

AGRARISCHE SECTOR DRAGER VEENWEIDE- EN DROOGMAKERIJENLANDSCHAP

Het veenweide- en droogmakerijenlandschap is kenmerkend voor het landelijk gebied van het Reeuwijkse Land. Inzet van de gemeente is het behoud van de landbouw- en sierteeltsector. In het verlengde daarvan zijn de inspanningen van de gemeente gericht op het behoud van de kenmerkende openheid van het landelijk gebied, het cultuurhistorisch waardevolle veenweidelandschap, het laag gelegen droogmakerijenlandschap en de identiteit van de aanwezige bebouwingslinten. Dat kan alleen als de grondgebonden veehouderij en sierteelt de overheersende grondgebruikers blijven, eventueel in combinatie met natuurontwikkeling en recreatie. Daarnaast blijft de gemeente talrijke monumenten beschermen en wordt gestreefd naar een goede bestemming van boerderijen, molens en andere waardevolle panden.

LANDSCHAPPELIJKE EENHEID -REEUWIJKSE HOUT 'RECREATIE EN ONTSPANNING'

Aan de noordzijde van Reeuwijk-Brug ligt het recreatiegebied Reeuwijkse Hout met diverse voorzieningen, allen gelegen in een groen beboste omgeving. Deze groene bosstructuur is tot stand gekomen op basis van de oorspronkelijke smalle langgerekte verkaveling van de polders en de latere aanplant van bomen en ander groen. Inmiddels is een aantrekkelijk en gevarieerd coulisselandschap ontstaan, bestaande uit bosstroken, kleinschalige open ruimtes met graslanden, waterpartijen en sloten. Het Reeuwijkse Hout wordt door de directe ligging aan de A12 goed ontsloten, waardoor het gebied een goede uitvalsbasis is voor recreatie zoals wandelen, fietsen, zwemmen, surfen, enzovoorts. Door het beboste karakter van dit type landschap, vormt het Reeuwijkse Hout een dicht gebied als overgang tussen de snelweg A12, het open plasseengebied en de kern Reeuwijk-Brug (Oudeweg en omgeving).

Droogmakerij Polder Middelburg

Eén van de concrete opgaven die voortkomen uit het Groene Hartbeleid is het vergroten van de recreatieve toegankelijkheid van het Reeuwijkse Hout en omgeving. Dit moet leiden tot een grotere beleefbaarheid voor de recreant, een duidelijke identiteit en tot een nieuwe impuls van onder andere het landelijk gebied, plasseengebied, en de Hollandse Waterlinie. Om te zorgen dat het Reeuwijkse Hout en directe omgeving een voor het Reeuwijkse Land passende toeristisch-recreatieve ontwikkeling kan doormaken, is sturing van ontwikkelingen gewenst.

De ambitie van de gemeente is als volgt:

- Natuur en landschap dienen te worden gerevitaliseerd en recreatief te worden ontsloten op een voor mens, plant en dier prettige en evenwichtige manier;
- Het Reeuwijkse Hout en omgeving moet het visitekaartje zijn van gastvrij Bodegraven-Reeuwijk zonder dat de leefbaarheid voor de bewoners onder druk komt te staan;
- Het gebied moet een makkelijk bereikbaar, inspirerend en aantrekkelijk knooppunt worden van een breed scala aan op de natuurbeleving afgestemde recreatieve mogelijkheden en routes voor een (meerdaags) bezoek aan het Groene Hart;
- In het centrumgebied van het Reeuwijkse Hout is plaats voor de bouw van voorzieningen voor meer intensieve vormen van recreatie.

LANDSCHAPPELIJK BEELD- PLASSENGEBIED 'RUST EN IDENTITEIT VAN IEDER DEELGEBIED' De gemeente heeft voor het Reeuwijkse Plasseengebied en omgeving een gebiedsvisie opgesteld. De ambitie van de gemeente is om met deze visie de in het plasseengebied aanwezige natuur-, landschaps-, en cultuurhistorische waarden te behouden dan wel te verbeteren. Het uiteindelijke doel voor het plasseengebied is een hoogwaardig woon-, natuur en recreatiegebied te creëren. De visie van de gemeente gaat uit van het versterken van de aanwezige landschappelijke zoning waarbij de identiteit van ieder deelgebied binnen het plasseengebied voorop staat.

Verbeteren waterkwaliteit

De achteruitgang van de natuurwaarden in het plasseengebied wordt met name veroorzaakt door de slechte en teruglopende waterkwaliteit. Om het watersysteem te verbeteren wordt samen met het hoogheemraadschap intensief ingezet op het verbeteren van de waterkwaliteit waardoor de natuurwaarden in en rondom de plassen kunnen worden hersteld. Voor meer voorbeelden zie bijlage 2.

De volgende oplossingen zullen worden ingezet:

- Peilscheiding tussen het plasseengebied en de omliggende polders;
- Aanleg van diverse natuurvriendelijke oevers;
- Nemen van slibmaatregelen;
- Flexibel peilbeheer;
- Inlaat van schoon water.

Versterken lommerrijke linten

Om tot een hoogwaardig plassenengebied te komen waarbij een goede balans ontstaat tussen het gebruik en de plaatselijk aanwezige ruimtelijke kenmerken, wil de gemeente inzetten op het in beperkte mate ruimte bieden aan bouw- en gebruiksmogelijkheden. In ruil daarvoor moeten de natuur- en landschapswaarden verder worden versterkt.

Versterken natuur- en waterstructuren

Iedere plas inclusief de daarbij behorende bebouwingslinten heeft haar eigen natuurwaarde en landschapswaarde. Ook de omgeving van de meest oostelijke polders (waaronder Oukoop en Abbesinië) heeft naast karakteristieke ruimtelijke kenmerken ook nog een agrarische gebruiksfunctie, waarvan grote delen van deze polders al met natuur zijn ingericht.

Wegens de Natura 2000 status van delen van het gebied en de toekomstige Ecologische Hoofdstructuur is het gewenst om deze nieuwe functies met behoud van de landschapskwaliteiten en het landschapsbeeld te ontwikkelen. Daarbij kunnen agrarisch en particulier natuurbeheer, en kleinschalige recreatieve functies en voorzieningen in het gebied een sterke bijdrage leveren aan een extensief gebruik van het gebied.

STIMULEREN AGRARISCH NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER

In het buitengebied bestaat er ook veel belangstelling voor de diverse vormen van agrarisch natuurbeheer. Het merendeel van de agrarische bedrijven participeren op de een of andere manier in gangbare beheersregelingen, hetgeen voordelen heeft voor de bedrijfsvoering enerzijds en voor de natuurwaarden in het landelijke gebied anderzijds. Gezien de positieve effecten van agrarisch natuurbeheer worden in de daarvoor aangewezen bestemmingsplannen in het buitengebied mogelijkheden voor verbrede landbouw geboden en zal agrarisch natuurbeheer worden gestimuleerd. Deze beleidslijn zal ook worden voortgezet na realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur.

We willen in de toekomst op verschillende fronten een actieve bijdrage leveren aan een duurzaam Groene Hart, de ontwikkeling van natuur- en een ecologische basisstructuur, zonder dat dit ten koste gaat van de agrarische bedrijfsvoering en mogelijkheden. Dat uit zich ook in beleid en investeringen die gericht zijn op versterking van de groenblauwe kwaliteiten.

ZORGVULDIGE INPASSING VRIJKOMENDE AGRARISCHE BEBOUWING

Ondanks de relatief gunstige bedrijfsstructuur en gemiddelde bedrijfsomvang in het gebied zullen in de komende jaren bedrijven beëindigd worden vanwege reguliere bedrijfsbeëindiging, onder andere ten gevolge van de huidige en te verwachten maatregelen op landelijk en Europees niveau. Voor vrijkomende agrarische gebouwen en bedrijfscomplexen zal in de toekomst zorgvuldig worden nagegaan welke vervolgfuncties toegestaan kunnen worden, zodanig dat de omringende agrarische bedrijven niet in hun ontwikkeling belemmerd worden (milieu, ontsluiting). In dit kader kan ook gedacht worden aan de realisatie van nieuwe buitenplaatsen of landgoederen of aan de zogenaamde "ruimte voor ruimte regeling", waarbij oude, niet functionele bebouwing gedeeltelijk kan worden vervangen door nieuwbouw. Deze nieuwe bebouwing en nieuwe functies moeten passen in de huidige karakteristiek van het type landschap en dienen derhalve qua hoofdpopzet, detaillering, inrichting van het perceel en materiaalgebruik te worden afgestemd op de karakteristieke kenmerken van het buitengebied. Innovatieve vormen zoals bijvoorbeeld woonboerderijen of zorgboerderijen worden daarbij actief gestimuleerd.

BENUTTEN RECREATIEVE POTENTIES

Naast benutting van recreatieve potenties van bijvoorbeeld het Reeuwijkse Hout in samenhang met de plas Broekvelden-Vettenbroek (surfen) en de rest van het plassenengebied, heeft het landelijk gebied als onderdeel van het Groene Hart in toeristisch-recreatief opzicht zeer aantrekkelijke kwaliteiten. Mede om deze reden heeft de gemeente de ambitie zich te ontwikkelen tot een hoogwaardige recreatieve gemeente binnen

het Groene Hart. De aanwezige kwaliteiten in het Reeuwijkse Land lenen zich uitstekend voor recreatief medegebruik: routegebonden vormen van recreatie zoals fietsen, wandelen, paardrijden, kanoën en varen. Een voorbeeld van een mogelijke route is het zogenaamde 'Beleefpad' als recreatieve verbinding door het plassengebied en omgeving, waarbij diverse (bestaande) voorzieningen met elkaar worden verbonden. Ook de monumentale bebouwing in de bebouwingslinten (bijvoorbeeld Hoog- en Laageind, Oud Reeuwijkseweg) draagt bij aan de aantrekkelijkheid van het gebied. De gemeente zal de talrijke monumenten in het gebied dan ook blijven beschermen.

Alle in het Reeuwijkse Land passende recreatieve mogelijkheden en hoogwaardige verblijfsrecreatie (bijvoorbeeld hotels en bungalowparken) zullen actief worden verkend en indien mogelijk worden gestimuleerd. Daarnaast heeft de gemeente de ambitie om

meer verschillende en aantrekkelijke fiets- en wandelroutes en ruitersporen in het plangebied te realiseren.

De gemeente heeft tevens als doel om samen met de aanwezige en startende ondernemers de potenties verder te benutten en zich daarbij naast de lokale bevolking tevens te richten op mensen buiten de gemeente. Bovengenoemde vormen van recreatie zijn uitgangspunt van nader op te stellen beleid voor het landelijk gebied in het Reeuwijkse Land.

NATUURONTWIKKELING EN ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

De komende jaren vraagt de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur in het buitengebied veel aandacht. Voor de natuurwaarden in en rond de Reeuwijkse Plassen zal de natuurontwikkeling zonder meer positieve effecten hebben. De kwaliteiten van de bestaande natuurgebieden worden door doelgerichte beheermaatregelen versterkt en de omvang van het natuurareaal zal in noordelijke richting worden uitgebreid. Zo komt er een ecologische verbindingzone ten westen van de Enkele Wiericke en een smalle natuurstrook ten oosten daarvan. Door de ingrepen neemt de kans op ecologische relevante verstoringen af en worden migratiemogelijkheden en soortenuitwisseling met de Nieuwkoopse Plassen gestimuleerd.

Inzet van de gemeente is de realisatie van een Ecologische Hoofdstructuur rond het Plassengebied met zo veel mogelijk gebiedstypische natuur. Hiertoe behoren naast extensiever beheerde weidegronden voor weidevogels ook leefgebieden bestaande uit soortenrijke graslanden voor natte habitattypen. Een en ander betekent dat voor de nieuwe natuurgebieden het huidige karakteristieke slagenlandschap als onderlegger en basis zal fungeren. Zo kan de openheid van het landelijke gebied zo goed mogelijk worden gewaarborgd.

Met het nieuwe natuurbeleid worden de oorspronkelijke natuurambities van Rijk en provincie sterk gewijzigd, waarbij het accent verschuift naar het behoud van reeds aangekochte, ingerichte

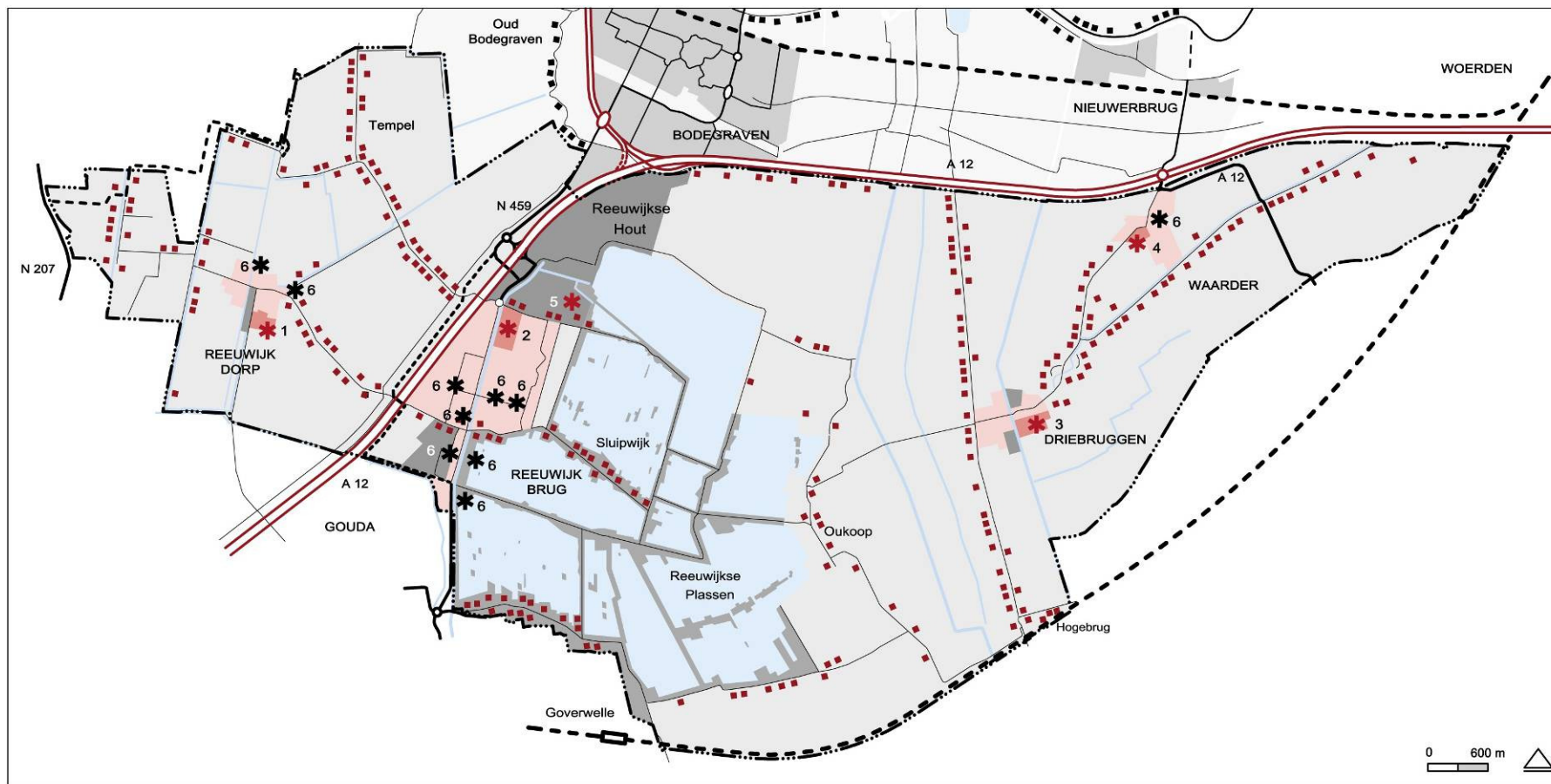
en beheerde natuurgebieden en waarbij een door de overheid gestuurde natuurontwikkeling rondom Reeuwijk-Dorp wordt losgelaten. De bestaande natuurwaarden in de omgeving van Reeuwijk Dorp zullen in het kader van een extensief grondgebruik en agrarisch natuurbeheer beschermd en gehandhaafd worden. Bijzondere aandacht zal daarbij uitgaan naar het behoud van de weidevogelnatuur, bijzondere graslandtypen zoals het Kievitsbloemgrasland en de versterking van gebiedstypische watervegetatie als Krabbenscheer. Uiteraard dient hierbij wel te worden aangesloten op de mogelijkheden van de bestaande agrarische bedrijvigheid.

Naast een ecologische doelstelling hebben deze gebiedsopgaven in het buitengebied van het Reeuwijkse Land ook als doel om bodemdaling in te perken. De verantwoordelijke overheden, waaronder het Rijk en de provincie zullen in afstemming met de gemeente moeten zoeken naar de mogelijkheden om bodemdaling aan te pakken.

WATERKWALITEIT EN DUURZAME WATERSYSTEMEN De gemeente voert intensief overleg met de hoogheemraadschappen bij in- en uitbreidingslocaties met betrekking tot de omgang met al of niet vervuild water. Het realiseren van waterberging kan noodzakelijk zijn bij de ontwikkeling van in- en uitbreidingslocaties. Indien doelmatig worden hemelwaterafvoeren afgekoppeld van de riolering en direct geloosd op het oppervlakte water of bij het oplossen van knelpunten in het watersysteem en andere waterthema's (bijvoorbeeld waterkeringen, beheer en onderhoud, grondwater).

De agrarische sector spant zich in om de milieubelasting terug te dringen, met name door het verminderen van de mineralenverliezen per bedrijf. Indien deze inspanningen succes hebben, zal de waterkwaliteit in belangrijke mate verbeteren, hetgeen voor alle relevante ecologische processen in het gebied van grote betekenis is. Een andere ontwikkeling is de verbetering van de waterkwaliteit door een natuurvriendelijke inrichting van oeverzones zowel in het stedelijke gebied als in het landelijke gebied. Andere voorbeelden zijn het juist inrichten van een erf om erfafspoeling te voorkomen,

scheiden van vuil water en schone (natuur-)wateren, paaiplaatsen voor vissen, voorkomen van scheuren van grasland, etc. Voor meer voorbeelden zie bijlage 2. Inzet van de gemeente is een verdere facilitering van deze trend zodat de biodiversiteit in de gemeente verder versterkt kan worden.

Legenda

woonkern in ontwikkeling	spoorweg
woonkern bestaand	snelweg
bebouwde kom en/of recreatiegebied	hoofdweg
karakteristiek woonlint	lokale weg / landweg
* nieuwbouwproject	hoofdweg (gepland / in aanleg)
* transformatieproject	
plangrens	

Sleutelprojecten

- 01 Reesvelt II
- 02 Oude Tol 2
- 03 Groendijck - Oost
- 04 Kromme Kamp
- 05 De Steupel
- 06 Diverse transformatieprojecten

VITALE
KERNEN & WOONWIJKEN

5 Vitale dorpskernen en woonwijken

Reeuwijk-Brug, Reeuwijk-Dorp, Driebruggen en Waarder zijn aantrekkelijke, rustige dorpskernen in het hart van de Randstad, midden in het Groene Hart. Mensen wonen er over het algemeen met veel plezier. In de dorpen is voor elk wat wils. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft de ambitie om te allen tijde aantrekkelijke woningen en woonmilieus te bieden voor haar eigen inwoners en huishoudens van buiten de gemeente. Dat betekent dat de gemeente zich inzet voor kwaliteit: kwalitatief goede woningen voor verschillende doelgroepen zoals starters, senioren en gezinnen op de juiste plek. De gemeente wil daarbij alle segmenten bedienen (goedkoop, middelduur en duur) en zal zich daarom de komende jaren waar nodig actief bemoeien met ontwikkelingen op de woningmarkt en een actieve rol vervullen bij nieuwbouw, herstructurering en transformatie. Dit om enerzijds te voorzien in de behoefte en anderzijds de doorstroming op de woningmarkt zoveel mogelijk te stimuleren.

JUISTE WONING OP DE JUISTE PLEK Voor een goed functioneren van de woningmarkt is van belang dat de woningbouwplannen goed aansluiten op de behoefte van de huishoudens, in omvang en kwaliteit. 'De juiste woning, op de juiste plek', daar gaat het de komende jaren om. Ook de inrichting van de openbare ruimte speelt hierbij een belangrijke rol. Deze doelstelling is extra belangrijk omdat de gemeente net als de meeste Groene Hart gemeenten te maken krijgt met een sterke vergrijzing en langzaam afnemende bevolkingsgroei waarbij nog steeds een toename van het aantal huishoudens zal plaatsvinden. Het is van belang daar tijdig op te anticiperen en de woningbouwproductie daar in kwantiteit en kwaliteit op af te stemmen. De gemeente zal de komende jaren de vinger aan de pols houden. Op

basis van het Actieprogramma was de ambitie om tot 2020 gemiddeld netto 8 woningen per jaar toe te voegen in Driebruggen en Waarder en 34 woningen in Reeuwijk-Brug en Reeuwijk-Dorp om daarmee te voorzien in de eigen behoefte, alsmede ruimte te bieden voor huishoudens van buiten de gemeente om zich in Reeuwijk-Brug en Reeuwijk-Dorp te vestigen. In de 2^e helft van 2013 wordt bekeken of deze planning nog realistisch is of dat bijstelling naar beneden nodig is, gezien de verslechterde woningmarkt.

De vier dorpen en drie buurtschappen (Reeuwijk-Brug, Reeuwijk-Dorp, Driebruggen, Waarder, Tempel, Sluipwijk en Hogebrug), hebben elk hun eigen identiteit en kwaliteit. Reeuwijk-Brug is qua inwoneraantal en voorzieningenniveau het grootst, de overige drie dorpen zijn hierin met elkaar vergelijkbaar. Voor veel voorzieningen maken inwoners echter gebruik van de nabijgelegen kernen Gouda, Woerden en Bodegraven. Reeuwijk-Dorp, Driebruggen en Waarder hebben nog een redelijk voorzieningenniveau, maar net als in de meeste kleine dorpen in Nederland zien we dat deze onder druk komen te staan. Behoud van de meest essentiële voorzieningen en de leefbaarheid in de kleine dorpen zijn dan ook een speerpunt. Tempel, Sluipwijk en Hogebrug hebben vrijwel geen eigen voorzieningen en zijn volledig aangewezen op omliggende dorpen.

UITBREIDING, TRANSFORMATIE EN HERSTRUCTURERING

De uitleglocaties liggen verspreid over de diverse dorpen. De grootste locaties zijn Reesvelt 2 in Reeuwijk-Dorp, Oude Tol III fase 2 in Reeuwijk-Brug, de Groendijck-Oost in Driebruggen en de Kromme Kamp in Waarder. De haalbaarheid van de plannen op korte termijn zal blijken uit de heroverweging van het Actieprogramma welke in de 2^e helft van 2013 plaatsvindt. Het faseren of stoppen van plannen is hierbij niet uit te sluiten.

Om meerdere redenen is het van groot belang dat het aanbod aan nieuwe woningen goed aansluit bij de lokale behoefte en bovenlokale vraag alsmede de doorstroming in de gemeente bevordert. Dat betekent dat de diverse programma's steeds kritisch tegen het licht

van de marktvraag moeten worden gehouden en dat we daarbij voldoende flexibiliteit in de planontwikkeling in acht moeten nemen.

Naast nieuwbouw van woningen op de uitleglocaties zal de opgave de komende jaren ook zijn om binnenstedelijke locaties te transformeren en herstructureren (renovatie, sloop/nieuwbouw) tot aantrekkelijke woonlocaties. In de structuurvisie zullen -in navolging van het Actieprogramma volkshuisvesting en woningbouw en de heroverweging hiervan- de locaties en prioriteiten worden benoemd alsmede de gewenste programmering en ruimtelijke kwaliteit op hoofdlijnen.

Reeuwijk-Brug

DIFFERENTIATIE EN GEMENGDE WIJKEN De wijken in de dorpen in het Reeuwijkse land zijn over het algemeen gedifferentieerd en worden gekenmerkt door een diverse bevolkingssamenstelling en door een menging van huur- en koopwoningen. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk koestert dit en streeft ernaar om de differentiatie bij nieuwbouw en revitalisatie van de bestaande voorraad te behouden of te versterken. De gemeente wil beschikken over voldoende huurwoningen en ruimte (blijven) bieden voor specifieke doelgroepen

en woonmilieus, bijvoorbeeld door het toevoegen van duurdere koopwoningen.

BIJZONDERE WONINGEN EN WOONMILIEUS Ook wil de gemeente zogenoemde 'niches' in de woningmarkt bedienen. Dat kunnen bijvoorbeeld bijzondere woonwerkwoonwoningen zijn, exclusieve woningen met bijzondere architectuur, het uitgeven van kavels of het realiseren van 'landgoed wonen'. Er is een (boven)lokale behoefte aan deze woningen. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk streeft naar het stimuleren van particulier opdrachtgeverschap en consumentgericht bouwen bij nieuwbouw.

DUURZAAM De gemeente Bodegraven-Reeuwijk wil het principe van duurzaam bouwen bevorderen met een optimaal gebruik van alternatieve energiebronnen en energiesystemen. De gemeente heeft binnen het regionaal samenwerkingsverband beleid ontwikkeld voor duurzaam bouwen. Marktpartijen zijn hier traditiegetrouw bij betrokken. De regionale aanpak voor duurzame woningbouw richt zich naast de gebruikelijke thema's van duurzaam bouwen (energie, materialen, water, afval) op de kwaliteitsthema's gezondheid en woonkwaliteit. De regionale aanpak is vanaf 2005 gebaseerd op prestatiegericht werken met het instrument GPR-gebouw en op projectafspraken die worden vastgelegd in een 'projectverklaring kwaliteit en duurzaamheid'. Afspraken op projectniveau tussen de ontwikkelende partijen en gemeente Bodegraven-Reeuwijk over de aanpak (werkwijze) en ambities dienen in zo'n projectverklaring te worden vastgelegd en geaccordeerd.

Eisen voor kwaliteit en duurzaamheid van de nieuwbouwprojecten (woning- en utiliteitsbouw) worden geformuleerd in termen van GPR-prestatieniveaus. Er zijn grenswaarden voor de thema's energie, gezondheid, toekomstwaarde en gebruikskwaliteit. Voor nieuwbouw van woningen waarbij de gemeente grondeigenaar is zal gestreefd worden naar een 10% aangescherpte EPC ten opzicht van de stand EnergiePrestatieCoefficient'. Tevens wordt gestreefd naar 10% duurzame opwekking van energie binnen het project zelf. Indien hout

wordt toegepast dient uitsluitend hout met FSC-certificaat te worden toegepast. Heeft de gemeente geen grondpositie dan wordt de ontwikkelaars of bouwers gevraagd te bouwen volgens de eisen van het Woonkeurlabel.

Maar het gaat niet alleen om nieuwbouw. Sterker nog, de focus zal zich de komende jaren ook richten op het verduurzamen van de bestaande voorraad particuliere- en huurwoningen. Belangrijk voor de vitaliteit en leefbaarheid is dat er blijvend ruimte wordt gecreëerd voor nieuwbouw en verbetering van de bestaande voorraad.

Het 'verduurzamen' van de bestaande voorraad kan door de energetische kwaliteit van de woningen te verbeteren, maar ook door een belangrijk deel van de woningvoorraad geschikt te maken voor verschillende huishoudentypen, bijvoorbeeld door het realiseren van voldoende levensloopgeschikte woningen. Deze woningen zijn voor alle levensfasen en kunnen indien nodig (eenvoudig) geschikt gemaakt worden voor bewoning tot op hoge leeftijd, ook in geval van fysieke handicaps of chronische ziekten van bewoners.

Duurzaam betekent ook zoals eerder benoemd het toevoegen van de juiste woning op de juiste plek en het creëren van voldoende ruimte in en om de woning (ook bij starterswoningen). Dus bijvoorbeeld door nieuwe seniorenwoningen zoveel mogelijk in de buurt van dagelijkse voorzieningen en zorgvoorzieningen te realiseren. Hier ligt ook een relatie met de gewenste realisatie van woonservicezones (zie hoofdstuk vitaal voorzieningenaanbod).

De gemeente toetst bouwplannen aan het Bouwbesluit. Bij nieuwbouw van seniorenwoningen wordt van de ontwikkelaars of bouwers geëist dat ze bouwen volgens de eisen van het Woonkeurlabel (basispakket). Heeft de gemeente geen grondpositie dan wordt de ontwikkelaars of bouwers gevraagd te bouwen volgens deze Woonkeureisen. Bij de aanpassing van woningen in de bestaande voorraad wordt volgens de kwaliteitseisen van aanpasbaarheid gebouwd.

Daarnaast speelt de inrichting van de openbare ruimte op een duurzame wijze ook een belangrijke rol. De gemeente hanteert hierbij de kaders zoals gesteld in het Integraal beleids- en beheerplan Openbare Ruimte 2013-2016.

WOONOMGEVING Het woongenot van onze inwoners wordt in hoge mate bepaald door de kwaliteit van de woonomgeving en de openbare ruimte. In de nieuwbouw wordt daarom ingezet op hoogwaardige openbare ruimte die in balans is met de woonomgeving, maar ook in bestaande wijken is de kwaliteit van de openbare ruimte een continue zorg van de gemeente. Ze wil zich samen met de bewoners in de gemeente inspannen om de belevings- en gebruikswaarde van de openbare ruimte zo hoog als mogelijk te houden.

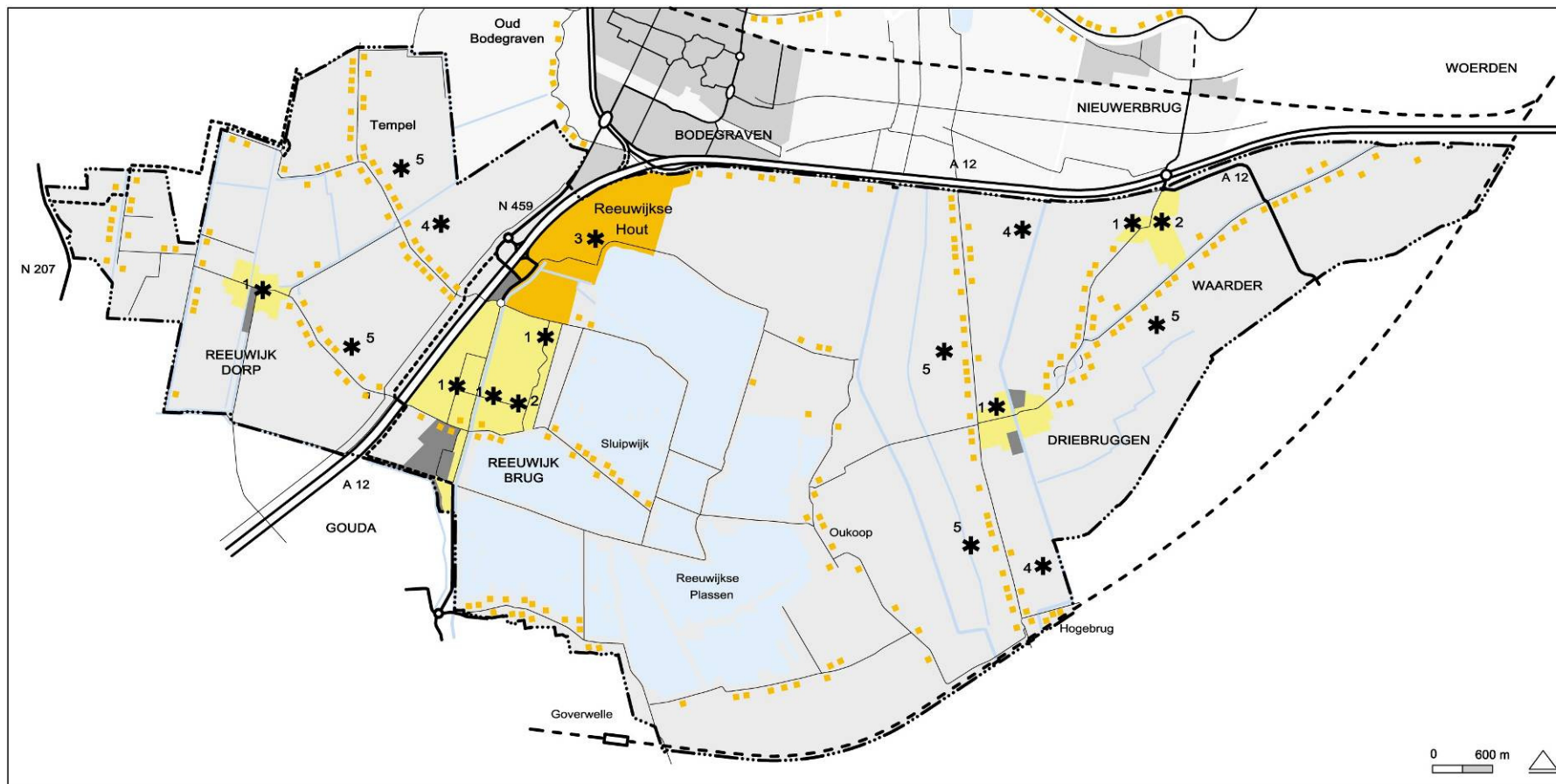
MONITORING, SAMENWERKING EN AFSTEMMING Zoals gezegd vraagt de woningmarkt en de geleidelijke verschuiving van uitbreiding naar binnenstedelijke opgaven (herstructurering, transformatie) om regie van de gemeente. Om zicht te houden op ontwikkelingen op de woningmarkt wil de gemeente samen met Woningbouwvereniging

Reeuwijk, Mozaïek Wonen en betrokken marktpartijen periodiek een heldere, systematische en beknopte kwalitatieve monitoringsrapportage opstellen. Hierin worden niet alleen resultaten gemeten, maar worden ook vraag en aanbod (analyse afzet en behoefte nieuwe woningen) tegen elkaar afgezet, de doelmatigheid en rechtvaardigheid van het woonruimteverdeelsysteem (resultaten toewijzing huur- en sociale koopwoningen) worden geanalyseerd en de slagingskansen van de verschillende huishoudens worden in beeld gebracht.

De dorpen in het Reeuwijkse land zijn gebaat bij een sterke regio en een regio waarbinnen gemeenten constructief met elkaar samenwerken, ook op het gebied van wonen. In de huidige praktijk van een afnemende marktdruk willen we dat gemeenten elkaar aanvullen en wil de gemeente voorkomen dat projecten elkaar gaan beconcurreren. Dat werkt contraproductief. De Regionale Agenda Wonen in regionaal verband is daarom van groot belang.

Waarder

Legenda

- werkgelegenheidslocatie
- woonkern bestaand
- recreatiegebied
- bebouwingslint met o.a. vitale melkveehouderij
- * voorzieningencentrum / recreatief project
- plangrens

- spoorweg
- snelweg
- hoofdweg
- lokale weg / landweg
- hoofdweg (gepland / in aanleg)

Sleutelprojecten

- 01 Behoud lokaal voorzieningenaanbod
- 02 Woonzorgzone
- 03 Versterking regionaal recreatieaanbod
- 04 Stimulering recreatievaart
- 05 Verbrede landbouw (B&B, horeca, etc.)

**VITALITEIT DOOR
GOED
VOORZIENINGENAANBOD**

6 Vitaliteit door goed voorzieningenaanbod

Het aanbod van voorzieningen en winkels in de dorpen van het Reeuwijkse Land is verschillend. In Reeuwijk-Brug is een voor dagelijkse behoeften compleet aanbod te vinden, in de overige dorpen zijn de voorzieningen beperkter, wel kan men overal terecht voor onder andere de dagelijkse boodschappen en basisonderwijs. De diversiteit aan voorzieningen en verenigingen wordt gekoesterd. Om het voorzieningenaanbod in omvang en kwaliteit op niveau te houden, zal de gemeente in deze structuurvisie een aantal maatregelen benoemen.

VOORZIENINGEN EN LEEFBAARHEID De aanwezigheid van voldoende en kwalitatief goede maatschappelijke en commerciële voorzieningen is van belang voor de leefbaarheid van de dorpen en wijken in de gemeente.

Het Beleidskader voorzieningen Bodegraven-Reeuwijk (2012) geeft de koers aan die de gemeente met de sport- en culturele voorzieningen (sportaccommodaties, musea, buurthuizen) wil ingaan. Uitgangspunt van het voorzieningenbeleid is de 'vitale samenleving'. In een 'vitale samenleving' zijn het de inwoners, die de gemeenschap maken tot wat zij is en voorzieningen in hoge mate dragen. De kracht van de gemeente zit in wat mensen in dorpen en wijken samen weten te organiseren. De gemeente vervult daarin in toenemende mate een regisserende rol en minder een verstrekkende rol wat betreft voorzieningen. Om de kwaliteit en de relatief goede spreiding van voorzieningen over de wijken en de dorpen te behouden wordt gestreefd naar efficiency en multifunctioneel gebruik van voorzieningen. De inzet van vrijwilligers en de samenwerking tussen verenigingen is daarvoor een belangrijke voorwaarde.

Behoud van voorzieningen is met name voor de leefbaarheid in Reeuwijk-Dorp, Driebruggen en Waarder van groot belang. Hier zijn basisvoorzieningen nog wel aanwezig, maar vraagt het gewenste behoud van de nog aanwezige maatschappelijke en commerciële voorzieningen de nodige aandacht. Met het mogelijk verdwijnen van voorzieningen verdwijnt immers ook de daarmee samenhangende ontmoetingsfunctie. Vooral voor ouderen is het van belang dat er – indien mogelijk – een alternatief wordt geboden, nu en in de toekomst. De gemeente werkt samen met inwoners aan dorps- en wijkagenda's waarin diverse voor de toekomstige leefbaarheid van de kern van belang zijnde aspecten aandacht kunnen krijgen (sociale en ruimtelijke aspecten).

Maar de kwaliteit van voorzieningen staat ook onder druk in Reeuwijk-Brug. Belangrijkste doelstelling is dat de gemeente samen met de ondernemers van de Miereakker een aantrekkelijke ontmoetingsplek wil maken. Een winkelcentrum met karakter en identiteit. Het doorgaand autoverkeer door Reeuwijk-Brug zal worden teruggedrongen. De geplande Rondweg Reeuwijk-Brug draagt hier aan bij. De nu in tweeën gesplitste dorpskern van Reeuwijk-Brug zal na de aanleg van de rondweg één geheel kunnen gaan vormen.

Multifunctionele accommodatie Reeuwijk-Brug

JEUGD EN JONGEREN Onderwijs maakt een belangrijk deel uit van onze maatschappij en vormt een bepalende factor voor de ontwikkeling van de jeugd. We zetten daarom in op het bieden van kwalitatief goede scholen binnen onze gemeente, zodat jongeren optimaal kunnen deelnemen aan de maatschappij. De gemeente ondersteunt de kwaliteit van het onderwijs onder meer via haar verantwoordelijkheid voor de onderwijshuisvesting en zorgt voor voldoende en adequate onderwijsgebouwen. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk kent in totaal 17 basisscholen. Van de 17 basisscholen zijn er 7 gehuisvest in het Reeuwijkse Land. Hiervan bevinden zich er drie in Reeuwijk-Brug, twee in Driebruggen en één in Reeuwijk-Dorp en Waarder. De dorpen zijn relatief op korte afstand gelegen van de steden Woerden en Gouda waar zich meerdere scholen voor voortgezet onderwijs bevinden. Het ontbreken van voortgezet onderwijs is om deze reden nauwelijks van belang voor de aantrekkelijkheid als woonkern. Wel kan samen met het bedrijfsleven van Bodegraven-Reeuwijk een situatie gecreëerd worden waarin structureel stage-/leerplaatsen voor leerlingen zijn in de diverse beroepsrichtingen.

Goede mogelijkheden voor jongeren om hun talenten te ontplooiën zijn een vereiste voor een gezonde toekomst. Naast de rol en verantwoordelijkheid voor de ouders, opvoeders en scholen, heeft de gemeente tot taak voorzieningen te ontwikkelen voor de jeugd op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg, een veilige leefomgeving en vrijetijdsbesteding. Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan de kwetsbare jeugd. Door middel van jongerenparticipatie worden jongeren betrokken bij het ontwikkelen van beleidsterreinen die hen daadwerkelijk aangaan. Binnen het integraal jeugd- en jongerenbeleid wordt invulling gegeven aan al deze taken. De inzet is te komen tot een samenhangend en goed afgestemd aanbod van jeugdvoorzieningen.

Naast het huidige aanbod van schoolaccommodaties is het voor kinderen en jongeren belangrijk dat zij in de wijk voldoende speel- en ontmoetingsplekken hebben. Hierin moet onderscheid worden gemaakt in de verschillende leeftijdscategorieën. Gemeenschappelijke deler

hierin is het belang van grote stukken aaneengesloten groen wat voldoende aanleiding en spanning biedt om te spelen en te sporten. Het kwalitatief goede en zeer gedifferentieerde aanbod van sportvoorzieningen moet op peil worden gehouden (zie tevens het kopje sportvoorzieningen).

OUDEREN EN ZORGBEHOEVENDEN Voor ouderen en zorgbehoevenden is het belangrijk dat er voldoende zorgvoorzieningen aanwezig zijn in de directe woonomgeving, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. De bereikbaarheid van dergelijke voorzieningen kan worden gestimuleerd door een goede infrastructuur aan te leggen voor langzaam verkeer en openbaar vervoer, maar ook door de zorggeschikte woningen juist in de nabijheid van de voorzieningen te realiseren. In de woningen zelf kan domotica worden ingezet. Dit zijn technische toepassingen in huis ten behoeve van zorg, veiligheid, woongemak of medische zorg.

Met het Wmo beleid (Wet maatschappelijke ondersteuning) en de kadernota 'Succesvol ouder worden' geeft de gemeente Bodegraven-Reeuwijk richting aan het wonen-zorg-welzijn-beleid voor de oudere inwoners van beide gemeenten. De belangrijkste uitgangspunten zijn:

- Het bevorderen van de zelfredzaamheid en participatie van burgers met passend aanbod;
- Het bevorderen van het langer zelfstandig wonen;
- Het verhelderen van de gemeentelijk taken;
- Het aansluiten bij beleid en programmabegroting(en).

WOONSERVICEZONES Een woonservicezone stelt inwoners in staat om oud te worden in de eigen kern. Bij toenemende zorgvraag kunnen zij in hun eigen wijk of dorpskern de benodigde zorg blijven krijgen en zijn de daarvoor benodigde condities voor wonen met welzijn en zorg aanwezig. Ontmoetingsplekken kunnen in combinatie met bijvoorbeeld een kerk, een bibliotheek of een zorgcentrum worden gerealiseerd. Dit zijn instanties waarvan verschillende doelgroepen gebruik maken, die toegankelijk zijn voor velen en dus

laagdrempelig zijn. Om te voorzien in de behoefte aan seniorenwoningen, voorzieningen en ontmoetingsplekken zal de gemeente de komende jaren samen met haar partners stevig inzetten op de ontwikkeling van twee woonzorgzones in het Reeuwijkse land, namelijk in Reeuwijk-Brug en Waarder.

ONTMOETINGSPLEKKEN De openbare ruimte, parken en pleinen in de wijk, hebben een grote rol in het welzijn van bewoners. Het zijn ontmoetingsplekken met mogelijkheden voor recreëren en sporten voor jong en oud. Het ontwerp bepaalt in grote mate de bruikbaarheid en potentie van het groen in de openbare ruimte. Leefbaarheid en sociale veiligheid zijn essentieel op deze plekken. In bestaande wijken is een aanpassing van de openbare ruimte soms noodzakelijk voor het bieden van kwaliteit en veiligheid. Bij nieuwbouwwijken kan al bij het stedenbouwkundig programma op deze doelen worden ingezet.

Dorpshuis en sportzaal Custwijk Driebruggen

SPORTVOORZIENINGEN Sporten is niet alleen gezond, maar ook een goede gelegenheid om elkaar te ontmoeten. De dorpen in het Reeuwijkse Land kennen een breed, gevarieerd en kwalitatief goed aanbod van sportvoorzieningen en een actief en gezond

verenigingsleven. Daarom is er de afgelopen jaren geïnvesteerd in de kwaliteit een aantal sportvelden (Sportpark Groene Zoom, Hockeyvelden Reeuwijkse Hout, WDS Driebruggen).

Legenda

boezem- en polderwater	bestaande bebouwing
plassengebied	sierteelt
behoud cultuurlandschap	sleutelprojecten
ecologische hoofdstructuur	spoonweg
karakteristieke landschapseenheid	snelweg
groene structuurdrager	hoofdweg
groene afronding dorpskern	hoofdweg (gepland / in aanleg)
karakteristiek bebouwingslint	lokale weg / landweg
	plangrens

Sleutelprojecten

- 01 Behoud agrarisch cultuurlandschap
 - behoud karakteristieke kavelpatronen
 - versterking melkveehouderij
 - herbestemming vrijkomende agrarische bebouwing
- 02 Kwaliteitsimpuls Reeuwijkse Hout
- 03 Versterking eenheid Middelburg- en Tempelpolder
- 04 Versterking landschapsbeeld Plassengebied
- 05 Versterking identiteit landelijke kernen
 - kwaliteitsverbetering openbare ruimte
 - landschappelijke inpassing dorpsranden

VITALITEIT DOOR
RUIMETELIJKE KWALITEIT

7 Vitaliteit door ruimtelijke kwaliteit

Een vitale gemeente Bodegraven-Reeuwijk is ook een gemeente met aantrekkelijke verblijfsplekken en gebouwen. Als gemeente vinden we het van belang dat de kwaliteit van onze woon-, werk- en leefomgeving op peil blijft en waar mogelijk wordt verbeterd. Die kwaliteit moet niet alleen 'zichtbaar' zijn maar ook 'beleefbaar' en 'functioneel'. Dat geldt zowel voor de openbare ruimte in de bestaande dorpen als de kwaliteit van het landschap. Een belangrijke opgave hierbij is het versterken van de stad-landrelatie en de samenhang tussen de afzonderlijke landschapseenheden te versterken. Juist daar waar een precair evenwicht is, namelijk in onze boerderijenlinten. Dit doen we door te investeren in groen (buitengebied) en rood (stedelijk gebied) en de toegankelijkheid tussen rood en groen te versterken. De unieke ruimtelijke en cultuurhistorische identiteit is daarbij het uitgangspunt.

UNIEK LANDSCHAP De dorpen in het Reeuwijkse Land vervullen een belangrijke rol voor het accommoderen van de toekomstige ruimtevraag. Herstructurerings- en intensiveringsprocessen zijn in beginsel overal binnen het bestaand woongebied mogelijk, waardoor er minder in het Groene Hart wordt gebouwd. Uiteraard moet hierbij worden aangesloten op de bestaande stedenbouwkundige kwaliteiten en mogelijkheden van de dorpskernen en diverse woonbuurten.

De duidelijke structuur en de variatie van de verschillende dorpen dient behouden en waar mogelijk versterkt te worden. Waardevolle open plekken (bijvoorbeeld groengebieden in de bebouwde kom) dienen vrij te blijven van bebouwing. Indien sprake is van verweving van de bebouwing met het omliggende landschap (bijvoorbeeld aan de randen

van de dorpen) dient dit karakter te worden behouden en zo mogelijk te worden versterkt. Tegelijkertijd willen we de vitaliteit en dynamiek van het platteland en de agrarische sector de ruimte geven. De polders van het Reeuwijkse Land laten nog het echte boerenbedrijf zien, maar wel in eigentijdse vorm: met behalve voedselproductie ook mogelijkheden voor bijvoorbeeld recreatie, zorg, recreatieve buitensportactiviteiten, landschapsbeheer en praktijkonderwijs.

We willen in de toekomst op verschillende fronten een actieve bijdrage leveren aan een duurzaam Groene Hart, door de ontwikkeling van natuur en een ecologische basisstructuur, zonder dat dit ten koste gaat van de agrarische bedrijfsvoering en mogelijkheden. Dat uit zich ook in beleid en investeringen die gericht zijn op versterking van de groen-blaauwe landschapskwaliteiten.

Het gebied rondom de Reeuwijkse Plassen wordt de komende jaren getransformeerd naar een waardevol natuurgebied als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 gebieden. Het landschap willen we bovendien beleefbaar maken en daarvoor willen we recreatieve routes aanleggen of verbeteren.

De oorspronkelijke bewoning in het Reeuwijkse Land is ontstaan bij de eerste ontginningen in het gebied. Langs de zandruggen, stroompjes, en ontginningsassen in het slagenlandschap is de eerste occupatie ontstaan. De daarbij behorende bebouwing volgt grotendeels deze landschapselementen of waterstructuren. De geleidelijke en organische groei van deze bebouwingslinten is duidelijk in het landschap en de dorpen af te lezen. Nieuwe (stedelijke) ontwikkelingen moeten het kleinschalige beeld en diverse karakter van deze linten versterken, zonder dat bij verdere verdichting de kwaliteit van de linten verloren gaat.

LANDSCHAPPELIJKE EENHEDEN EN BEELD Het karakter van het Reeuwijkse Land wordt mede bepaald door de unieke gebieden als het plassengebied en het droogmakerijenlandschap Middelburg- & Tempelpolder. Vanuit het landschap gezien zijn deze gebieden op

basis van cultuurhistorie en ruimtelijke kenmerken als landschapseenheden te benoemen. Iedere eenheid kenmerkt zich door de aanwezigheid van elementen als openheid, (natuur en water)waarden, landschapselementen en (kleinschalige) functies.

Om grip te houden op iedere landschapseenheid, moeten nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen aansluiten op de samenhang binnen de betreffende eenheid. Om de landschappelijke kwaliteit van het plasseengebied en het droogmakerijenlandschap te versterken, moet gezocht worden naar de identiteit van deze landschappen. De elementen die karakteristiek zijn voor deze landschappen moeten worden benut om het autonome proces van afvlakking van de landschappelijke verschillen tegen te gaan.

GROENE VERBINDINGEN LANDSCHAP-DORP Het landschap van het Reeuwijkse Land heeft een belangrijke betekenis voor natuur- en waterrecreatie. De wisselwerking qua water-, fiets-, wandel- en ander recreatiegebruik tussen deze dorpskernen en het omliggende landschap kan nog versterkt worden. In sommige gevallen betekent dit dat de contrasten tussen de verstedelijkte delen en de groenblauwe gebieden moeten worden versterkt. In andere gevallen gaat het om een zorgvuldige verweving van groen, water en bebouwing.

REEUWIJK-BRUG Reeuwijk-Brug is het grootste dorp in het Reeuwijkse Land. In de stedenbouwkundige structuur en de waterstructuur zijn de geschiedenis en ontwikkeling van het dorp duidelijk afleesbaar. Een van de meest in het oog springende hoofdstructuren van het dorp is de zone rondom de Breevaart. Met de komst van de rondweg kan het bestaand gebied rondom deze watergang als een aantrekkelijk verblijfsgebied voor voetgangers en andere recreanten worden ingericht. Het autoverkeer is daaraan ondergeschikt. Hierdoor wordt de belevingswaarde van deze openbare ruimte landschappelijk en cultuurhistorisch gezien versterkt en daarmee wordt de identiteit en oorsprong van Reeuwijk-Brug verbeterd. Een andere waardevol element zijn de oude dorpslinten met veelal oude (woon)boerderijen. Nieuwe ontwikkelingen moeten het

karakter van deze lintstructuren en daarbij behorende bebouwingselementen zoveel mogelijk in standhouden.

Maar ook de belevings- en gebruikswaarde van de rest van de openbare ruimten, bebouwingstructuren vormt een belangrijk aandachtspunt voor Reeuwijk-Brug. Met de herontwikkeling van het Westveen en Miereakker en omgeving kan de ruimtelijke kwaliteit ter plaatse sterk worden verbeterd. Door de samenhang tussen het concentreren van bebouwing met de omliggende waterstructuren en openbare ruimte (pleinen en hofjes) kan er een goed evenwicht ontstaan waardoor de beide centrumgebieden aan weerszijden van de Breevaart aantrekkelijke voorzieningengebieden worden, passend bij de schaal van Reeuwijk-Brug. De kwaliteitslag van het Bruggehoofd hangt nauw samen met in hoeverre de gemeente wenst vast te houden aan een dubbele detailhandelstructuur binnen Reeuwijk-Brug. De auto zal bij een herprofilering van de openbare ruimte in Reeuwijk-Brug minder prominent in het beeld verschijnen dan in de huidige situatie het geval is.

REEUWIJK-DORP Met de onlangs gerealiseerde herinrichting van de Dorpsweg is een kwaliteitsslag (belevingswaarde, landschapswaarde) in het oude bebouingslint gemaakt. Bij revitalisering van de overige delen van de openbare ruimte binnen het dorp zal in overleg met bewoners, verenigingen, enzovoorts. deze reeds ingezette kwaliteitsslag voortgezet moeten worden met een betere sociale cohesie tot gevolg. Ook het parkeren en het daarbij behorende aanzicht van geparkeerde auto's zal mee genomen worden bij de herinrichtingsplannen van deze openbare ruimtes. Bij de transformatie-ontwikkelingen aan de Dorpsweg kan hiermee ook een verbeteringslag binnen Reeuwijk-Dorp worden gemaakt.

WAARDER Met de herontwikkeling van het gebied rondom de Maximalocatie wordt voor de senioren een woonzorgzone gerealiseerd. Naast de nieuwbouw waarbij ook woningen voor andere doelgroepen in een typische dorps uitstraling passend bij Waarder worden gerealiseerd, zal de openbare ruimte voor de uitwisseling moeten zorgen tussen de nieuwbouw en de bestaande woonomgeving (bijvoorbeeld minder zicht op geparkeerde auto's). Met een integrale aanpak en samen met de gebruikers van deze openbare ruimte zal worden gewerkt aan een hoogwaardige openbare ruimte die ook zijn weerslag zal krijgen in de overige buurten van Waarder.

Het terrein aan de noordwestzijde van Waarder is een zoekgebied voor een mogelijk vrachtwagenparkeerterrein. De komst en realisatie van een eventueel parkeerterrein zal een landschappelijke bijdrage moeten leveren aan het Groene Hart en het dorps silhouet vanaf de snelweg (panorama) niet moeten wegnemen. Het terrein moet daarmee landschappelijk goed worden ingepast, maar ook deel uit maken van het dorp waardoor er een versterking ontstaat van de ruimtelijke kwaliteit (groene/blauwe verbindingen, onderlinge samenhang).

DRIEBRUGGEN Driebruggen is een dorp waarbij De Dubbele Wiericke in belangrijke mate het beeld van het dorp bepaalt. Dit water en de omgeving van de brug over deze Wiericke, krijgen een betere belevingswaarde wanneer de openbare ruimte wordt voorzien van de

juiste inrichting die aansluit bij het gebruik daarvan. Het parkeren van auto zal bij een herprofilering van de openbare ruimte in Driebruggen minder prominent in het beeld verschijnen, dan in de huidige situatie. Hierdoor kan een goede ruimtelijke wisselwerking ontstaan tussen de beide delen van het dorp en de voorzieningen aan weerszijden van de Wiericke.

DE REEUWIJKSE 'MAAT & SCHAAL' Door hoger te bouwen kunnen aantrekkelijke woonmilieus worden gecreëerd met goede parkeeroplossingen en openbare ruimte, maar dit kan ook tot hinder leiden, waaronder aantasting van het dorps silhouet en slagschaduw. Het Reeuwijkse Land ontleent zijn identiteit aan met name een waterrijk imago met kleinschalige bebouwing rondom de linten, de Breevaart en andere historische delen. Dit kleinschalige beeld bepaalt sterk het beeld en de kwaliteit van de Reeuwijkse dorpen. Eventuele bebouingsaccenten dienen dit beeld te respecteren. Alleen op strategisch gekozen plekken zijn accenten mogelijk en kunnen ze een bijdrage leveren aan het silhouet. Mogelijk denkbare plekken binnen het Reeuwijkse Land zijn de reeds in gang gezette ontwikkelingen in de directe omgeving en rondom de winkelconcentratiegebieden Miereakker en het Bruggehoofd. Deze beide (gebieds)ontwikkelingen spelen zich af in Reeuwijk-Brug.

HOOGWAARDIGE OPENBARE RUIMTE In 2012 hebben we het 'Integraal beleids- en beheerplan voor de openbare ruimte' vastgesteld. Naast beleidsafspraken over beheer en de daarbij behorende financiële consequenties, worden in het beleidsplan ook kaders uitgezet voor de (her)inrichting, onderhoud en aanleg van wegen, plantsoenen, parken en andere openbare voorzieningen. Op basis van de aanwezige kwaliteiten zoals beplantings- en waterstructuren, cultuurhistorisch waardevolle gebieden en panden, en straten, hofjes en pleinen is de ambitie van de gemeente om door middel van integrale planvorming tot een herkenbare, (gebiedseigen) goed bruikbare en veilige openbare ruimte te komen. Op deze manier wordt de belevingswaarde en gebruikswaarde op een hoger niveau

getild en wordt openbare ruimte gecreëerd die ook op de toekomst is afgestemd.

DORPSE AFRONDINGEN Op strategische plekken zal gekozen worden voor het afronden/verdichten van de dorpsrand. Een zorgvuldige (groene) inpassing tussen de afronding wonen of bedrijven is daarbij vereist en mag in geen geval het zicht op de cultuurhistorisch waardevolle objecten verminderen. Voorkomen dient te worden dat er vanuit het buitengebied zicht is op onzorgvuldig vormgegeven achterkanten waardoor een rommelig beeld ontstaat. Indien sprake is van verweving van de bebouwing met het omliggende landschap (bijvoorbeeld aan de oostrand van Reeuwijk-Dorp) dient dit karakter te worden behouden en zo mogelijk te worden versterkt.

WAARDEVOL CULTUREELERFGOED In 2012 heeft de gemeenteraad het erfgoedbeleid vastgelegd in de kadernota erfgoed. Met 'erfgoed' wordt bedoeld monumenten, archeologie en cultuurhistorie en het ontstaan van het landschap. De aanwezige cultuurhistorische waarden zijn van groot belang. Met het erfgoedbeleid zetten we ons in om deze

waarden niet alleen te behouden en te versterken, maar ook om deze waarden meer gebiedsgericht te beschouwen en in positieve zin te benutten. Dit wordt waardecreatie genoemd. De gemeente ziet kansen om het economisch profijt van het cultureel erfgoed te vergroten. Het erfgoed speelt, in combinatie met het veenweide- en plassegebied en de centrale ligging van de gemeente in het Groene Hart, een belangrijke rol bij een gewenste ontwikkeling van de recreatie en het toerisme.

De gemeente streeft ernaar, dat elementen en structuren, die nauw verbonden zijn met de ontstaansgeschiedenis van het landschap en het nederzettingenpatroon, de lintbebouwing, het waaierslandschap en het stelsel van wegen en waterlopen en de vrije doorzichten in het landschap, ook in de toekomst herkenbaar en ervaarbaar blijven. Behoud van de openheid en het kenmerkende slagenlandschap en behoud van waardevolle cultuurhistorische elementen staan hierbij voorop. In elk nieuw op te stellen bestemmingsplan komt een cultuurhistorische paragraaf waarin wordt aangegeven welke cultuurhistorische waarden zich waar bevinden en hoe daarmee zal worden omgegaan.

ARCHEOLOGIE Voor de ligging van archeologische vindplaatsen geldt dat deze sterk zijn gerelateerd aan het natuurlijke landschap, waarin deze zich bevinden. De gemeente heeft een archeologische verwachtingskaart laten vervaardigen. Hieruit blijkt dat een groot deel van de gemeente een hoge of middelhoge archeologische verwachting heeft. In algemene zin kan worden gesteld dat het uitgangspunt is om het archeologisch erfgoed in situ (op de oorspronkelijke plaats) te beschermen. Behoud in de huidige staat is gewenst. Planvorming dient hier rekening mee te houden. Indien het niet mogelijk is om archeologische waarden te behouden, dient er archeologisch onderzoek plaats te vinden. Het streven is om het verleden van Bodegraven-Reeuwijk meer zichtbaar te maken. Ook zal er naar gestreefd worden om dit zoveel mogelijk mee nemen in nieuwe ontwikkelingen.

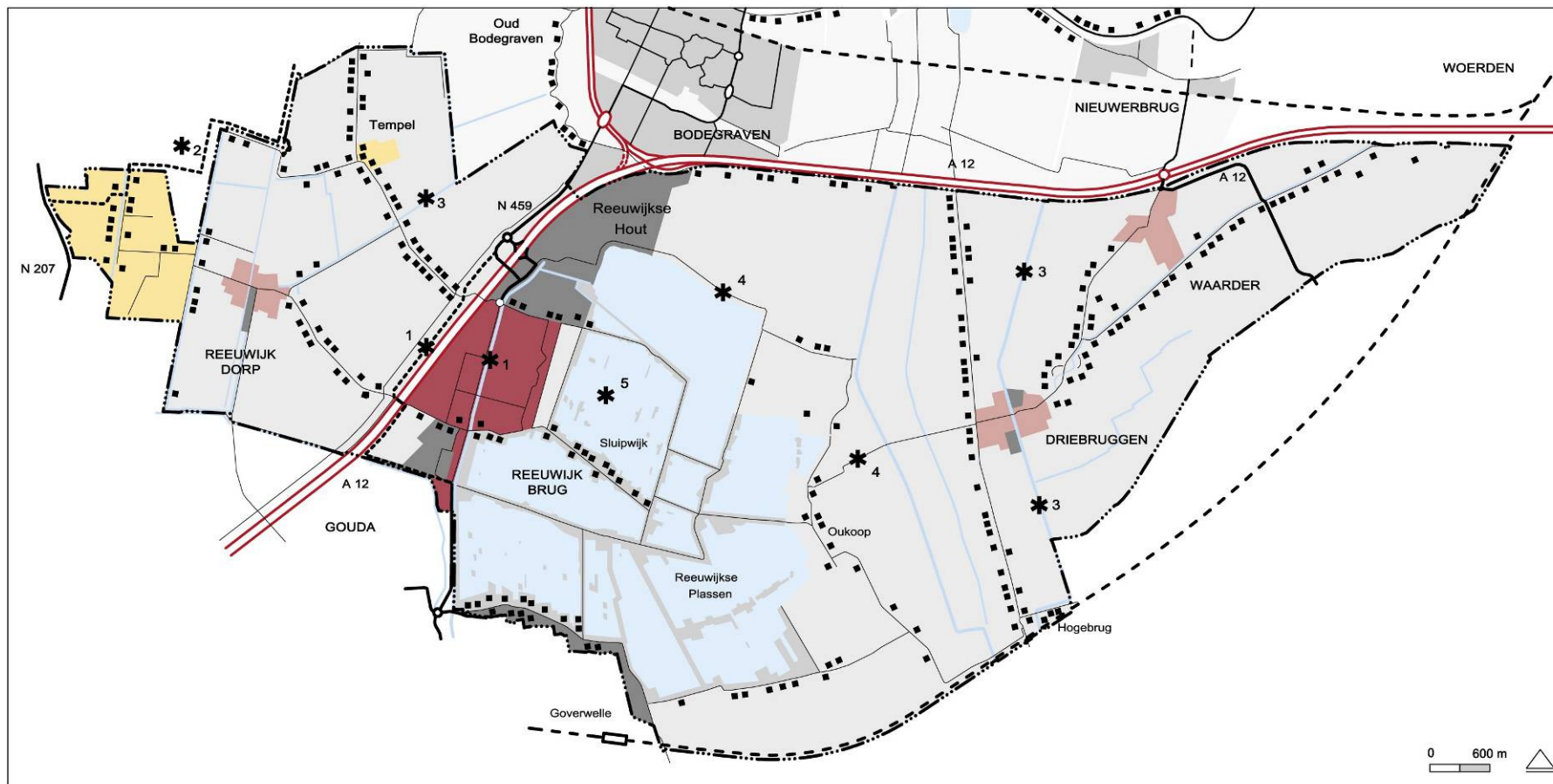
Op basis van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (2007) is er de verplichting om bij het opstellen en uitvoeren van ruimtelijke plannen tijdig rekening te houden met de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden.

STEDENBOUWKUNDIGE VISIE REEUWIJKSE HOUT In 2009 heeft de voormalige gemeente Reeuwijk de 'Stedenbouwkundige visie Reeuwijkse Hout' vastgesteld. In dit document zijn naast de gezamenlijke ambities (zie hoofdstuk 'vitaal en leefbaar buitengebied') ook concrete maatregelen geformuleerd, om het Reeuwijkse Hout als (boven)regionaal recreatief knooppunt nog verder te verbeteren waardoor de belevings- en gebruikswaarde de komende jaren kan worden versterkt. Daarbij zijn de bestaande landschappelijke structuren, zowel ruimtelijk als functioneel, onderlegger van het gebied. Met de stedenbouwkundige visie heeft de gemeente de ruimtelijke koers voor het Reeuwijkse Hout vastgelegd.

Het gaat in hoofdlijnen om de volgende uitgangspunten voor het Reeuwijkse Hout:

- Ontwikkelen van een recreatieve zone in de kern van het Reeuwijkse Hout. In deze centraal gelegen zone vindt intensievere recreatie plaats dan in de gebieden direct rondom deze zone;
- Realiseren van nieuwbouw in de kern van het Reeuwijkse Hout met zowel grotere als kleinere bebouwingsmassa's, passend bij de landschappelijke structuren;
- Bestaande voorzieningen en gebruiksfuncties zoveel mogelijk landschappelijk inpassen of herschikken;
- Versterken van de noord-zuid gerichte verkavelingstructuur met groen- en water structuren;
- Inrichting en aansluitingen afstemmen op de bestaande toeristisch- en recreatieve netwerken, waardoor er een goede afstemming ontstaat met de rest van het Groene Hart;
- Versterken van de doorzichtmogelijkheden tussen de recreatieve zone in de kern van het Reeuwijkse Hout en de plas Broekvelden-Vettenbroek;
- Versterken van de bebouwingslinten langs de Reeuwijkse Houtwal.

OPENBARE VERLICHTING De ruimtelijke kwaliteit wordt vergroot door minder verlichting door straatlantarens (en reclameborden) waardoor minder verstoring van het donker optreedt. Vooral in de linten en in het onbebouwde gebied ligt er de opgave om openbare verlichting tot een minimum te beperken zonder daarmee de veiligheid van de weggebruiker te verminderen.

Legenda

- werklocatie / recreatiegebied ontsloten door hoofdwegenet
- sierteeltcluster
- goed bereikbaar voorzieningenkern
- landelijke kern
- * infraproject
- lintbebouwing
- plangrens

- snelweg
- spoorweg
- hoofdweg
- hoofdweg (gepland / in aanleg)
- lokale weg / landweg
- knooppunt (hoofd) wegen

Sleutelprojecten

- 01 Rondweg Reeuwijk-Brug
Zoutmansweg / Raadhuisweg afwaarderen
- 02 Oostelijke Rondweg Boskoop
- 03 Rondje Rijn IJssel
- 04 Verbetering / verruiming recreatie netwerk
- 05 Bereikbaarheid plasseengebied

VITALITEIT
DOOR
GOEDE BEREIKBAARHEID

8 Vitaliteit door goede bereikbaarheid

Het Reeuwijkse Land ligt direct aan de A12 en ligt centraal in de Randstad. Deze gunstige ligging is zonder meer een unieke kwaliteit van de gemeente. De goede bereikbaarheid per auto, fiets en te voet is essentieel voor het functioneren van de bewoners en bedrijven van de gemeente en willen we verder versterken. Daarnaast willen we binnen de dorpen aandacht blijven besteden aan een goede en veilige verkeersafwikkeling. Door de mogelijkheid aan te bieden voor extra ommetjes in het vaarwegennetwerk, willen we ook op recreatief gebied de bereikbaarheid binnen de gemeente sterk verbeteren. Het versterken van vervoer over water, denk daarbij aan goederen- en personenvervoer om daarmee lokale wegen te ontlasten, behoort wat ons betreft tot de mogelijkheden om te onderzoeken. Het verbeteren van de verbindingen tussen de dorpen onderling en het omliggende landschap, met name voor langzaam verkeer, draagt ertoe bij dat het buitengebied beter bereikbaar wordt voor recreatieve doeleinden.

ONTSLUITINGSSTRUCTUUR Met de ligging van het Reeuwijkse Land aan de A12 en in de directe nabijheid van de N11, is de bereikbaarheid van het Reeuwijkse Land in beginsel goed te noemen. Echter de interne bereikbaarheid van het Reeuwijkse Land zowel per auto als openbaarvervoer wordt als zwak ervaren. Het matige openbaarvervoer en de drukte op de huidige Zoutmansweg-Raadhuisweg veroorzaken met name tijdens de spits lange reistijden. Daarnaast deelt de Zoutmansweg-Raadhuisweg Reeuwijk-Brug ruimtelijk in tweeën. Ook de verkeersveiligheid en gemeentelijke fietsroutes verdienen de aandacht.

RONDWEG Door de toegenomen verkeersintensiteit van niet alleen lokaal maar ook regionaal en bovenregionaal verkeer op de Zoutmansweg-Raadhuisweg, is de woon- en leefkwaliteit rondom deze weg verslechterd. De gemeente blijft zich er actief voor inspannen om de rondweg Reeuwijk-Brug aan te leggen als oplossing voor de genoemde problemen.

BEREIKBAARHEID SIERTEELTGEBIED De interne ontsluitingstructuur en de overgangen over de Gouwe vormen knelpunten voor de bereikbaarheid van het sierteeltgebied, terwijl bereikbaarheid een essentiële voorwaarde is voor de ontwikkeling van de Greenport. Het realiseren van de Oostelijke Rondweg Boskoop-Reeuwijk draagt bij aan de verbetering van de bereikbaarheid van het sierteeltgebied en de ontsluiting van Polder Tempel.

VERGROTEN EN VERBETEREN FIETSNETWERK Het gebruik van de fiets wordt bevorderd uit mobiliteits-, milieu- en gezondheids oogpunt. In de structuurvisie zal een basis worden gelegd voor de verbetering van het fietspadennet. Het gemeentelijk beleid is voorts gericht op verhoging van de verkeersveiligheid door uitvoering van maatregelen in het kader van Duurzaam Veilig.

VERKEERSAFWIKKELING IN DE DORPEN Ook binnen de dorpen is de komende jaren blijvend aandacht nodig voor een goede verkeersafwikkeling, bijvoorbeeld voor de verkeersleefbaarheid in met name Reeuwijk-Brug. Met de aanleg van de rondweg kan de onderlinge relatie tussen de buurten/wijken binnen de kern worden verbeterd. De verbinding met het landschap, met name voor langzaam verkeer, draagt er bovendien toe bij dat het buitengebied en andere dorpen veel beter bereikbaar worden, onder andere ook voor recreatieve doeleinden.

VAARVERBINING RIJN-IJSSEL Het Reeuwijkse Land is prima vanaf het water te beleven. De bereikbaarheid over water wordt sterk verbeterd wanneer de mogelijkheden om ommetjes naar andere waterrijke gebieden zowel binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk

als in andere omliggende gemeenten worden gerealiseerd. Met een directe verbinding voor een rondje tussen Rijn en IJssel (voor vaartuigen met een beperkte hoogte zoals sloepen) kan het gebied daarmee een recreatieve en economische impuls verkrijgen.

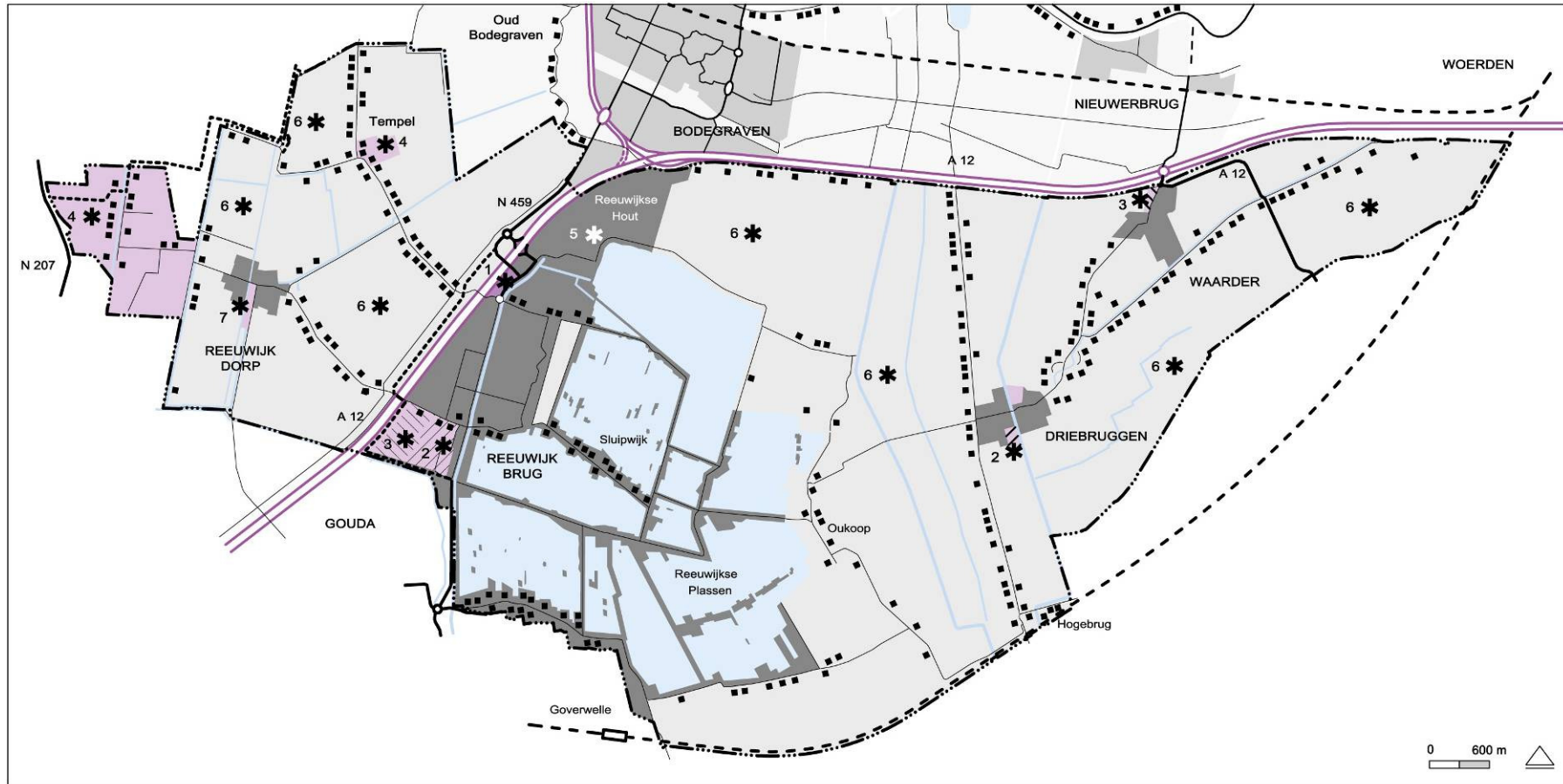
OPENBAAR VERVOER De streekbus tussen de stations van Bodegraven en Gouda rijdt twee keer per uur door Reeuwijk-Brug. Aanvullend openbaar vervoer door de overige dorpen is er in de vorm van twee buurtbuslijnen en de OV-taxi van Arriva. Waar mogelijk zal de gemeente initiatieven tot het optimaliseren van openbaar vervoer ondersteunen en faciliteren.

BEREIKBAARHEID PLASSENGEBIED Het Plassengebied is een waterrijk gebied met moeilijk bereikbare linten. Om de bestaande wegen in het Plassengebied, daar waar het kan, te ontlasten is onze ambitie om de bestaande waterwegen, -structuren en plassen beter te benutten. Het beter benutten van deze bestaande waterwegen en plassen, eventueel in combinatie met een goed bereikbare laad- en

loswal, kan aan het ontlasten van de bestaande wegen een bijdrage leveren.

Hogebrug

Legenda

- oude dorpskern / centrumgebied
- werkgebied bestaand
- kantorenlocatie / evt. perifere detailhandel
- revitalisering
- studielocatie
- bebouwingslint met o.a. vitale melkveehouderij
- plangrens

- sleutelproject
- spoorweg
- snelweg
- hoofdweg
- hoofdweg gepland / in aanleg
- lokale weg / landweg

Sleutelprojecten

- 01 Functieverbreding Reeuwijkse Poort
- 02 Revitalisering bedrijventerreinen
- 03 Studielocatie
 - Zoutman West (bedrijventerrein na 2020)
 - Poort van Waarder
- 04 Uitvoering Structuurvisie Greenport
- 05 Ontwikkeling recreatief knooppunt Reeuwijks Hout
- 06 Versterking melkveehouderij
- 07 Vergeer Holland

VITALE ECONOMIE

9 Vitale economie

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft een voorspoedige economische ontwikkeling doorgemaakt. Van oudsher is de economische bedrijvigheid bepaald door enerzijds de centrale ligging in het Groene Hart langs de A12 en anderzijds door de ligging in een uitgestrekt weidegebied (agrarische bedrijven). Uitgangspunt in de structuurvisie is en blijft het creëren van voorwaarden voor een vitale gemeente in sociaal-economisch opzicht, met oog voor economische kansen, behoeften van de markt en het bedrijfsleven, kwalitatief goede bedrijventerreinen en respect voor de ligging in het Groene Hart.

BEDRIJVENTERREINEN Aan de zuidwestkant van Reeuwijk-Brug bevindt zich het grootste bedrijventerrein van het Reeuwijkse Land, Bedrijventerrein Zoutman. Het bedrijventerrein ligt verscholen achter het lint. Verder kent ook Driebruggen een lokaal bedrijventerrein aan de Esdoornstraat dat verscholen ligt achter de dorpsbebouwing tegen de dorpsrand aan. Beide bedrijventerreinen hebben een matige uitstraling. Het geeft de beide dorpskernen geen identiteit.

BEDRIJVEN IN HET BUITENGEBIED Bodegraven-Reeuwijk kent vele bedrijven die zijn gevestigd in het buitengebied. Met bedrijven gevestigd in het buitengebied bedoelen we de bedrijven die niet zijn gevestigd op één van de (grote) bedrijventerreinen binnen de gemeente, niet zijnde agrarisch. Tot deze bedrijven in het buitengebied rekenen we ook de bedrijven die gevestigd zijn in de kleinere dorpskernen, die niet zijn gesitueerd op een terrein met meerdere bedrijven.

Bedrijven in het buitengebied hebben een zeer verschillend karakter en een zeer verschillende vestigingssituatie. In een aantal gevallen heeft een historische ontwikkeling op de oorspronkelijke vestigingsplaats geleid tot een succesvol bedrijf van een aanzienlijke omvang. Een

omvang, die soms op gespannen voet staat met de omgeving. Daarbij zijn in sommige gevallen investeringen gedaan, die verplaatsing van een bedrijf niet eenvoudig mogelijk maken.

De gemeente erkent de bijzondere plaats van de bedrijven in het 'buitengebied' en de betekenis van deze bedrijven voor de kleine kernen in de gemeente, als werkgever, lokale economische motor en sponsor van het sociaal-maatschappelijk leven. Voor de vitaliteit van deze lokale bedrijven is ruimte voor uitbreiding mogelijk, mits binnen ruimtelijk en maatschappelijk aanvaardbare grenzen. De ambitie van de gemeente blijft overeind dat de in de gemeente aanwezige bedrijventerreinen ruimte bieden aan de in het buitengebied gevestigde bedrijven. Dit voor het bedrijf als geheel of een deelvestiging.

Onze ambitie voor het bedrijf Vergeer Holland aan de Reewal in Reeuwijk-Dorp is verwoord in de paragraaf 'Vergeer Holland'. Deze paragraaf is terug te vinden aan het einde van hoofdstuk 9.

LOKALE KLEINSCHALIGE INITIATIEVEN De initiatieven en de betrokkenheid van lokale ondernemers zijn zeer belangrijk voor de ontwikkeling en leefbaarheid van het landschap en de dorpen. Dit betekent dat er samen met lokale ondernemers gezocht moet worden naar ruimtelijke kansen en mogelijkheden om de bedrijvigheid in het Reeuwijkse Land te stimuleren. Deze kansen liggen er niet alleen op de bestaande bedrijventerreinen, maar ook in de dorpen en in het buitengebied en dan in de sfeer van recreatie, plattelandsvernieuwing en in vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing. Daarbij gaat de aandacht uit naar commerciële en non-commerciële dienstverlening, kennisintensieve bedrijvigheid en ambachtelijke bedrijven. Door het stimuleren van bijvoorbeeld horeca, ambachtelijke bedrijfjes en winkeltjes (boerderijwinkels) kan een goed verblijfsgebied in de dorpen en het buitengebied ontstaan voor bewoners en recreanten. In alle gevallen zijn de begrippen zorgvuldigheid, maatwerk en een verantwoorde landschappelijke inpassing van groot belang.

ECONOMISCH BELEID In de Economische beleidsvisie Bodegraven-Reeuwijk zet de gemeente samen met het georganiseerd bedrijfsleven en de Kamer van Koophandel in op een sterkere profilering van Bodegraven-Reeuwijk als economische gemeenschap. Een sterkere gezamenlijke belangenbehartiging en een sterker profiel van samenwerking naar buiten moet een stevige basis vormen voor een weerbare lokale economie. Ruimtelijk vertaalt zich dit in keuzen voor een compactere ordening van de detailhandelsfuncties met een openbare ruimte die uitnodigt met een hoog verblijfsgehalte. Daarnaast geven gezamenlijke activiteiten (collectief ondernemerschap) vorm aan de uitstraling van aantrekkelijke koopcentra. Wat betreft de bedrijventerreinen is in te zetten op een verhoging van de kwaliteit en een verbetering van de bereikbaarheid. Het thema duurzaamheid is verder in de lokale economie te ontwikkelen, zowel in de bedrijfsvoering als wel in het profiel van de producten. Streven is een zo optimaal mogelijk duurzame economische gemeenschap. Ten aanzien van de capaciteit aan bedrijventerrein dient zich provinciaal, regionaal en in de gemeente een keuze aan tussen terreinen waar uitbreiding wenselijk is en blijft en terreinen waar capaciteit bij voorkeur is af te bouwen en tot transitie is over te gaan.

WINKELCENTRA Op dit moment kenmerkt Reeuwijk-Brug zich door twee winkelconcentratiegebieden aan weerszijden van de Breevaart, met aan de ene kant winkelcentrum Bruggehoofd en aan de andere kant de Miereakker. In de toekomst zal moeten worden bekeken in hoeverre deze dubbele detailhandelstructuur toekomstbestendig is. Daarnaast heeft de gemeente de ambitie om van het in aanbouw zijnde winkelcentrum Miereakker een aantrekkelijke ontmoetingsplek te maken. Kwaliteitsverbetering is hierbij de opgave. Daarnaast gaat het om het versterken van de relatie met de omgeving en de combinatie met andere voorzieningen (woonservicezone, seniorenhuisvesting).

HERSTRUCTURERING EN REVITALISATIE Op landelijk, provinciaal en regionaal niveau is afgesproken te investeren in herstructurering van bedrijventerreinen. Eind vorige eeuw introduceerde de Sociaal Economische Raad (SER) een denkmodel voor de inpassing van ruimtebehoeften voor de functies wonen, bedrijvigheid en infrastructuur, de zogenoemde SER-ladder. Het model gaat uit van een beperking van de uitbreiding van bedrijventerreinen en staat een optimaal gebruik voor van de mogelijkheden door herstructurering van bestaande bedrijventerreinen, alsmede de mogelijkheden te verkennen voor meervoudig ruimtegebruik.

Er ligt de komende jaren een opgave met betrekking tot de revitalisering van het bestaande bedrijventerrein Zoutman. Ruimte op bedrijventerreinen zal zoveel mogelijk worden ingezet voor de gegroeide parkeerbehoefte van de laatste jaren. Bijzondere aandacht bij de revitalisering krijgt ook de ontsluitingsproblematiek. De aansluiting op de nieuwe rondweg biedt kansen voor de opwaardering van het aanzicht van het bestaande bedrijventerrein.

SIERTEELTGEBIED Het sierteeltgebied is in Rijks- en provinciaal beleid aangemerkt als één van de vijf Greenports (belangrijke agrarische sectoren) in Nederland en in 2011 is voor dit gebied de Intergemeentelijke Structuurvisie vastgesteld. Er wordt gekozen voor

ontwikkeling van de Greenport om zodoende de sterke concurrentiepositie te kunnen vasthouden en uitbouwen.

ZOUTMAN-WEST Op dit moment is weinig behoefte aan nieuwe uitleggebieden voor nieuwe bedrijventerreinen. Pas op de lange termijn (na 2020) biedt Zoutman-West ruimte aan nieuwe bedrijven en kantoren.

POORT VAN WAARDER Op de locatie Poort van Waarder tegen de A12 aan, is circa 1,5 ha. grond gelegen ten behoeve van de vestiging van mogelijk enkele bedrijven in en rondom Waarder en Driebruggen. Invulling van deze locatie is door de huidige marktsituatie op korte termijn niet te verwachten.

REEUWIJKSE POORT Aan de noordzijde van Reeuwijk-Brug, nabij de afslag van de A12 ligt kantorenlocatie de Reeuwijkse Poort. Naast kantoren is hier momenteel ook beperkt volumineuze detailhandel gevestigd. De locatie heeft door de slechte kantorenmarkt te maken met enige leegstand. Het is daarom wenselijk de mogelijkheden voor functieverbreiding in kaart te brengen om de leegstand tegen te gaan.

VERGEER HOLLAND Vergeer Holland aan de Reewal in Reeuwijk-Dorp heeft binnen de planperiode van deze structuurvisie niet de behoefte om uit te breiden buiten de provinciale bebouwingscontour. Mocht die uitbreidingsbehoefte na 2020 wel ontstaan, dan is onder de huidige omstandigheden de gemeente terughoudend met het verlenen van medewerking aan een eventuele uitbreiding van Vergeer Holland. Hierbij dienen voldoende waarborgen geboden te worden die rekening houden met:

- Bereikbaarheid en verkeersafwikkeling;
- Woon- en leefklimaat;
- Natuur-, cultuurhistorische- en landschapswaarden;
- Ruimtelijke beperkingen van het gebied;
- Op dat moment geldende wet- en regelgeving.

Met betrekking tot de bereikbaarheid en de verkeersafwikkeling, is een oplossing voor de ontsluiting van het vrachtverkeer in de gemeente en de regio (op onder andere de Brugweg in Waddinxveen) een vereiste.

Als bovengenoemde waarborgen niet geboden kunnen worden, is een bedrijfsuitbreiding buiten de provinciale bebouwingscontour niet mogelijk.

10 Vitaliteit door duurzame ontwikkeling

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk staat voor een duurzame ruimtelijke ontwikkeling in de gemeente. Dat betekent niet alleen een energiezuinige en -bewuste ontwikkeling, maar ook duurzaam in de zin van kwaliteit, gezondheid en leefbaarheid. Wij hebben de ambitie om bij alle ontwikkelingen in de gemeente aandacht te besteden aan mens, milieu en economie en daarmee de kansen op het gebied van duurzaamheid te benutten. Onze ambities zullen we de komende jaren verder handen en voeten geven in nieuw beleid.

DUURZAME SAMENLEVING Bodegraven-Reeuwijk zet zich in om de gemeente te ontwikkelen tot een vitale, duurzame samenleving. Een vitale duurzame samenleving is een samenleving waarin de ontwikkelingen aansluiten op de behoeften zonder de mogelijkheden van toekomstige generaties in gevaar te brengen. Duurzaamheid is een thema dat verbanden kent met vele andere inhoudelijke thema's, zoals maatschappelijk ondernemen, duurzame bedrijvigheid, duurzame stedenbouw en landschapsbeheer. Duurzaamheid kent drie pijlers: mens, milieu en economie (de zogeheten 'Triple P': people, planet, prosperity). Bodegraven-Reeuwijk streeft naar beleid waarbij deze drie pijlers evenwichtig worden benadrukt. Door zelf als gemeente hierbij het goede voorbeeld te geven, bijvoorbeeld door een duurzame gemeentelijke bedrijfsvoering en het stimuleren van duurzame woningbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen waarbij de gemeente als aanjager fungeert, wil de gemeente daarin een regierol binnen de samenleving vervullen. Door duurzaamheid in de samenleving te stimuleren en te anticiperen op de behoeften en vragen vanuit deze samenleving, ontstaat er een samenleving met daarin een verantwoordelijkheid van iedereen. De gemeente is gestart met het

opstellen van een gemeentelijke duurzaamheidsvisie. Deze visie wordt in 2013 vastgesteld.

DUURZAME RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN Door ontwikkelingen te laten aansluiten op bijvoorbeeld het landschap, bodem en water ontstaan duurzame en op de toekomst gerichte gebieden. Door integraal te ontwerpen en daarbij te anticiperen op actuele problemen zoals milieu-, energie-, en watervraagstukken, ontstaan goede en afwisselende gebieden. Aan woon-, leef- en werkomgeving worden heden ten dage hoge eisen gesteld, waardoor deze omgeving niet monotoon mag zijn, maar juist afwisselend, spannend en divers (bijvoorbeeld door 'slim ruimtegebruik').

Een ontwikkeling die al in gang is gezet, is het beter gebruikmaken van de ondergrond. Zo stimuleert het Rijk het opstellen van beleid. Enerzijds om een beeld te krijgen van de ondergrondse infrastructuur, anderzijds om de duurzaamheidspotentie van de bodem beter te benutten (waaronder koude-warmte-opslag).

Duurzaamheid is niet alleen technisch van aard. Duurzaamheid is ook het stimuleren van het fietsgebruik, door de aanleg van goede fietspaden naar belangrijke knooppunten (bijvoorbeeld voorzieningen), gedifferentieerd parkeerbeleid, enzovoorts waardoor het autogebruik bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen daar waar het mogelijk is wordt ontmoedigd.

Ook voor onze nieuwbouwlocaties streven we een duurzame kwaliteit na. Dat betekent niet alleen dat de nieuwbouw een hoge energetische kwaliteit heeft, maar ook dat de woningen voldoende ruim zijn en in een omgeving staan met een bij het woongebied en de doelgroep passende hoogwaardige openbare ruimte.

Verder bieden nieuwbouw en herontwikkeling kansen voor duurzame aspecten als water, energie en ecologie. Duurzaam ruimtegebruik wordt ingezet om kwaliteitsverbetering op de locatie zelf tot stand te brengen. Zowel bij de uitbreidings- als inbreidingslocaties willen we

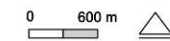
aandacht besteden aan intensief en meervoudig ruimtegebruik, duurzaam ruimtegebruik door flexibel en demontabel bouwen, efficiënte verkavelingswijzen, en menging van functies. Het doel is om daarmee afwisselende en interessant landschappen, wijken en buurten te maken om daarin te recreëren, te wonen en te werken.

DUURZAME ECONOMIE Van het bedrijfsleven wordt verwacht dat ze de eigen bedrijfsvoering duurzaam maakt. Bedrijven doen dit bijvoorbeeld door maatschappelijk verantwoord ondernemen in de bedrijfsvoering op te nemen. Op de bedrijventerreinen kunnen de bedrijven actief samen werken op gebieden van energie en afval en gezamenlijk zoeken naar mogelijkheden van preventie op deze thema's. Daarmee sluiten ze bovendien aan op de ontwikkeling dat overheden (en dus ook de gemeente) overgaan naar 100% duurzaam inkopen en aanbesteden. Het bedrijfsleven heeft aangegeven te willen werken aan een verdergaand duurzaam profiel als economische gemeenschap.

WATERBEHEER Ter versterking van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling streeft gemeente Bodegraven-Reeuwijk naar een meer duurzaam watersysteem en waterbeheer. De waterhuishoudkundige maatregelen gebeuren zoveel mogelijk in combinatie met het benutten van kansen om landschappelijke, stedenbouwkundige en ecologische kwaliteiten te vergroten. Een voorbeeld daarvan is de aanleg van natuurvriendelijke oevers op diverse locaties in de gemeente, maar denkbaar zijn ook voorbeelden zoals beheer en onderhoud, grondwater (overlast en onderlast), verwerken van overtollig hemelwater in de openbare ruimte, etc.

EXTERNE VEILIGHEID Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's die ontstaan voor de omgeving bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg, spoor, water en via buisleidingen. Aandachtspunten in het Reeuwijkse Land met betrekking tot Externe Veiligheid zijn voornamelijk de aanwezigheid van hogedruk aardgasleidingen, de aanwezigheid van een LPG tankstation nabij Reeuwijk-Brug en transport over de weg. In

de bijlage zijn de verschillende risicobronnen (zie bijlage 2) en de bijbehorende invloedsgebieden weergegeven. Ruimtelijke ontwikkelingen binnen deze invloedsgebieden zijn niet zonder meer mogelijk. De gemeente heeft de wettelijke taak om bij ruimtelijke besluiten die overlappen met deze invloedsgebieden de toename van het zogenaamde groepsrisico te verantwoorden. In deze verantwoording moet de toename van het groepsrisico in beeld worden gebracht. Daarnaast moeten in de verantwoording zaken als bestrijdbaarheid (inzet hulpdiensten), zelfredzaamheid van de aanwezige personen, alternatieve locaties met een lager groepsrisico en maatregelen in beeld worden gebracht. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft een gemeentebrede visie Externe Veiligheid vastgesteld. In deze visie is tevens het beleid meegenomen met betrekking tot externe veiligheid binnen de regio Midden Holland. Voor de signaleringskaart zie bijlage 3.

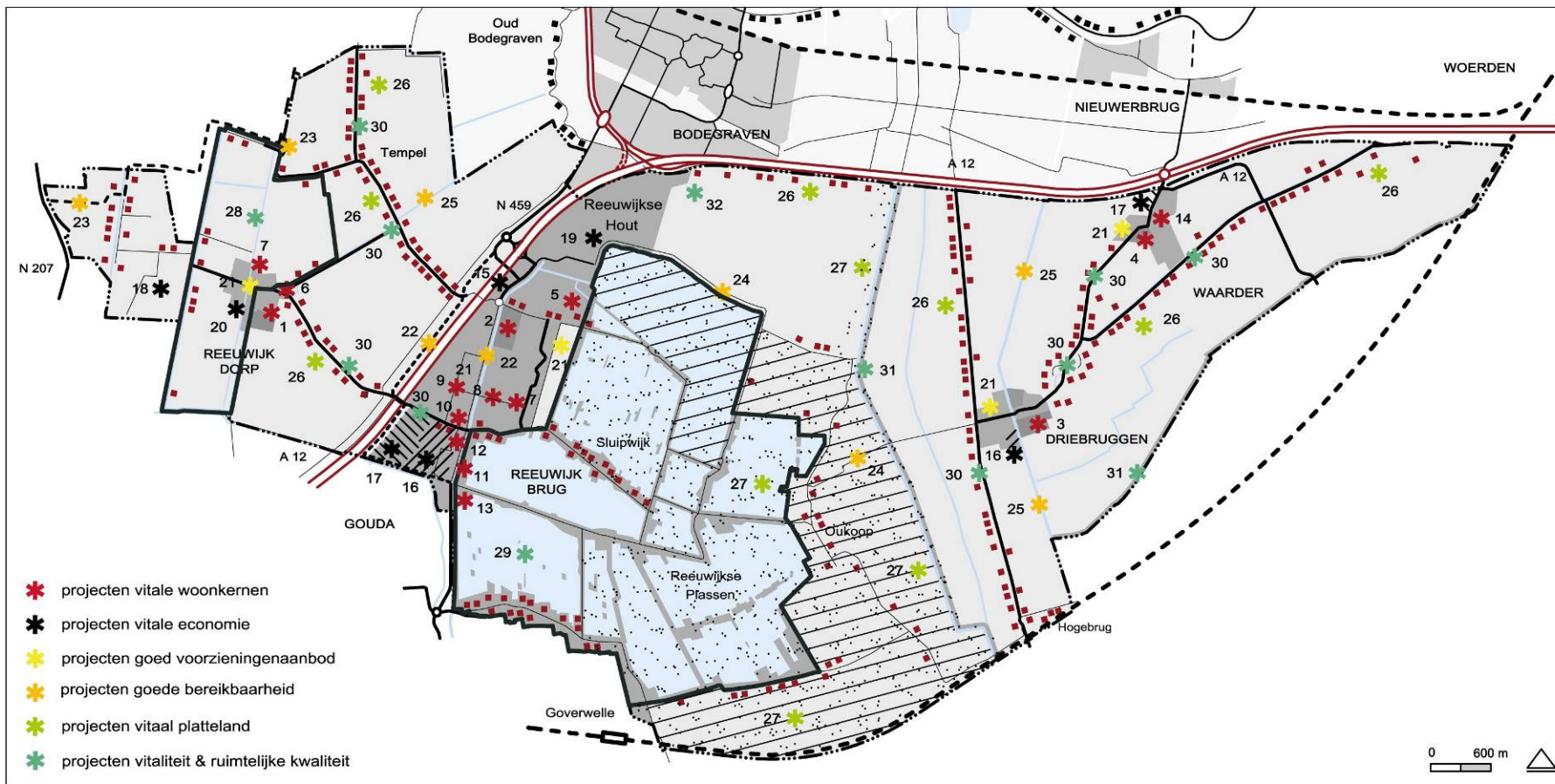
Legenda

boezem- en polderwater	karakteristieke landschapseenheid	dorpskern
plassengebied	groene afronding dorpskern	dorpskern - uitleglocatie
sierteelt	versterking waterrecreatie	bedrijven / kantoren
waardevol agrarisch cultuurlandschap	recreatief knooppunt	studielocaties
natuur	woonzorgcentrum	spoorweg
EHS (indicatief)	buurtwinkelcentrum / voorzieningen	hoofdweg / snelweg
Natura 2000	lintbebouwing	lokale hoofdweg
stedelijk groen / groene linten		landweg / wijkontsluiting
plangrens		hoofdweg (gepland / in aanleg)

**RUIMTELIJKE STRUCTURVISIE
REEUWIJKSE LAND**

Driebruggen omstreeks 1970

Projecten

- 1 Reesvelt II & Achter Pakhuis
- 2 Oude Tol 2 fase III
- 3 Groendijk - Oost
- 4 Kromme Kamp
- 5 De Steupel
- 6 Transformatieprojecten City Life & Dorpsweg 38b/44b
- 7 Venen Oost
- 8 Miereakker
- 9 Westveen
- 10 Gemeentehuis Reeuwijk

- 11 Locatie van Eijk / Notaris 'd Aumerielaan
- 12 Transformatieprojecten Nautique & Einsteinstraat
- 13 Eifhoeven / De Ree
- 14 Maximalocatie / Molendijk / Kosterdijk
- 15 Functieverbreding Reeuwijkse Poort
- 16 Revitalisering bedrijventerreinen
- 17 Studielocaties nieuwe bedrijvigheid
- 18 Uitvoering Structuurvisie Greenport
- 19 Recreatief knooppunt Reeuwijkse Hout
- 20 Vergeer Holland
- 21 Behoud lokaal voorzieningenaanbod (o.a. de Fuut)

- 22 Rondweg Reeuwijk Brug
- 23 Rondweg Boskoop & verbinding ORB/Tempeldijk
- 24 Verbetering recreatie netwerk
- 25 Verbetering toervaart (Rondje Rijn IJssel)
- 26 Behoud boerderijlinten & melkveehouderij
- 27 Herinrichting buitengebied / EHS (indicatief)
- 28 Versterking landschapseenheid droogmakerij
- 29 Versterking landschapsbeeld Plassengebied
- 30 Kwaliteitsimpuls openbare ruimte
- 31 Versterking groene structuurdragers
- 32 Watercompensatie Parallelweg

SAMENVATTING PROJECTEN
 2013- 2030

11 Uitvoering

In deze structuurvisie staan de ruimtelijke ambities van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk opgesomd voor het Reeuwijkse Land. Het document geeft richting aan de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen tot 2020, met een doorkijk naar 2030. Bij het opstellen van dit document is gebruik gemaakt van het op 4 juli 2012 vastgestelde Actieprogramma volkshuisvesting en woningbouw en de Strategienota herprioritering projecten. In deze documenten heeft de gemeente benoemd welke ambities zij voor de komende jaren realistisch vindt. Omdat ruimtelijke ontwikkelingen steeds complexer worden en de verdien capaciteit over het algemeen kleiner, gaat het hierbij ook om de uitvoerbaarheid en financiële haalbaarheid. Dit hoofdstuk geeft daarom inzicht in het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie, de stappen om tot uitvoering hiervan te komen en de wijze waarop gemeentelijke kosten verhaald kunnen worden op private initiatiefnemers.

STRATEGIE Hoewel de structuurvisie – in lijn met de Wet ruimtelijke ordening – geen bindend karakter kent, geeft het wel nadrukkelijk de richting van beleid en ruimtelijke koers aan. Hiermee hebben we direct de relatie te pakken met onze nieuwe rol als gemeente die steeds meer regisserend, uitvoeringsgericht maar tegelijk ook faciliterend van karakter wordt. We zijn een gemeente die prioriteiten stelt, maar ook een gemeente die zich marktgericht opstelt en die zorgt voor maatwerk rondom private- of eigen initiatieven. Daartoe zullen we ons veelal beperken tot het formuleren van uitgangspunten en randvoorwaarden voor ontwikkeling. Regie is echter nodig om de maatschappelijke belangen te dienen en om publieke en private belangen bij elkaar te brengen. De rol die we bij ruimtelijke ontwikkelingen op ons nemen kan verschillen van gemeentelijke trekker, deelnemer of toetsers.

Op basis van de in dit document genoemde doelstellingen heeft de gemeente sleutelprojecten benoemd. Dit zijn projecten die in belangrijke mate bijdragen aan het realiseren van de gemeentelijke ambities. Daarnaast zijn het mogelijk projecten waarbij we kans maken op subsidies vanuit de Europese Unie, Rijk of provincie. Ook hebben we deze visie in lijn gebracht met de Wro. Verder is gezorgd voor samenhang met onder andere de structuurvisie voor het grondgebied van de voormalige gemeente Bodegraven, de provinciale Structuurvisie en de Ruimtelijke Agenda Midden-Holland.

UITVOERINGSPROGRAMMA In deze structuurvisie heeft de gemeente 7 kernambities benoemd. In daarop volgende hoofdstukken zijn deze kernambities op onderdelen verder uitgewerkt. Per kernambitie zijn de sleutelprojecten benoemd. De opsomming van deze sleutelprojecten vormt het uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma staat verderop in dit hoofdstuk gepresenteerd. Vanwege de dynamiek in het uitvoeringsprogramma is dit programma niet taakstellend. We willen hierbij wel opmerken dat het programma een gemeentelijke ambitie is en dat we willen vermijden dat het overzicht teveel als normstellend wordt gezien. De structuurvisie kent een lange doorlooptijd en heeft een hoog abstractieniveau. Vanwege ontwikkelingen op de woningmarkt, economische ontwikkelingen, politieke actualiteit, onverwachte signalen uit de samenleving, nieuwe inzichten, financiële tegenvallers of meevallers enz. zullen aanpassingen in de uitvoeringsparagraaf plaatsvinden.

Het is belangrijk om de structuurvisie de komende jaren te bewaken en te beheren. Zoals gezegd is het geen blauwdruk en is de ontwikkeling van de gemeente een dynamisch proces waarin elke keer afwegingen moeten worden gemaakt tussen visie, programma, actualiteit en de financiële haalbaarheid. Bovendien hebben we alle partijen en de bewoners van onze gemeente hard nodig om onze ambities te verwezenlijken.

Uitvoeringsprogramma

Thema	Projecten	Onderdelen	2013-2014	2015-2019	2020-2030
Woonkernen	1. Reesvelt II (incl. Achter Pakhuis)	Ontwikkeling woningbouw, landschappelijke inpassing, groene afronding		x	x
	2. Oude Tol III fase 2	Ontwikkeling woningbouw		x	x
	3. Groendijk Oost	Ontwikkeling woningbouw, realisatie kerk		x	x
	4. Kromme Kamp	Ontwikkeling woningbouw		x	x
	5. De Steupel	Ontwikkelen woningbouw	x	x	
	6. Transformatieprojecten CityLife en Dorpsweg 38b/44b	Transformatie naar woningbouw	x	x	
	7. Transformatieproject Venen Oost	Ged. herontwikkeling zorgwoningen, realisatie zorg en welzijnsvoorzieningen, herinrichting openbare ruimte	x	x	
	8. Transformatieproject Miereakker	Sloop/nieuwbouw winkelcentrum en woningbouw, herinrichting openbare ruimte	x		
	9. Transformatieproject Westveen	Herontwikkeling woningbouw, kwaliteitsimpuls openbare ruimte	x	x	
	10. Transformatieproject gemeentehuis	Functiewijziging	x	x	
	11. Transformatieprojecten Locatie van Eijk en Notaris d'Amerielaan	Transformatie naar woningbouw, sloop oude bebouwing ten behoeve van woningbouw	x	x	
	12. Transformatieprojecten Nautique en Einsteinstraat	Realisatie kantoren, bedrijven, woningbouw en woonwerkruimten	x	x	x
	13. Transformatieproject Elfhoeven/De Ree	Realisatie nieuwbouw (o.a. hotel)	x	x	
	14. Transformatieproject Maximalocatie, Molendijk, Kosterdijk	Ged. herontwikkeling zorgwoningen, realisatie zorg en welzijnsvoorzieningen, herinrichting openbare ruimte	x	x	x
Economie	15. Revitalisering bedrijventerreinen	Revitalisering Zoutman en Esdoornstraat, verbeteren kwaliteit en uitstraling	x	x	x
	16. Functieverbreiding Reeuwijkse Poort	Functieverbreiding naast kantorenfunctie	x	x	x
	17. Studielocaties Zoutman West en Poort van Waarder	Uitbreiding Zoutman in westelijke richting en ca. 1,5 hectare nieuw bedrijventerrein in Waarder		x	x
	18. Uitvoering Structuurvisie Greenport		x	x	x
	19. Recreatief knooppunt Reeuwijkse Hout		x	x	x
	20. Vergeer Holland	Ontwikkelingsstudie			x
Voorziening	21. Behoud lokaal voorzieningenaanbod (o.a. Zwembad de Fuut)	Optioneel functieverbreiding	x	x	x
	22. Rondweg Reeuwijk-Brug (incl. verkeersreductie Raadhuisweg)	Realisatie van rondweg en verkeersluw maken oude doorgaande route	x	x	
Bereikbaarheid	23. Oostelijke rondweg Boskoop (ORB)/pootje Tempel (verbinding ORB/Tempeldijk)	Betere ontsluiting Greenportregio/Tempel op oostelijke rondweg Boskoop	x	x	
	24. Verbetering recreatienetwerk		x	x	x
Platte land	25. Verbetering toervaart	Rondje Rijn-IJssel	x	x	x
	26. Behoud boerderijlinten & melkveehouderij		x	x	x
Vitaliteit en ruimtelijke kwaliteit	27. Herinrichting buitengebied en EHS		x	x	x
	28. Versterking landschapseenheid droogmakerij		x	x	x
	29. Versterking landschapsbeeld Plassengebied		x	x	x
	30. Kwaliteitsimpuls openbare ruimte		x	x	x
	31. Versterking groene structuurdragers		x	x	x
	32. Watercompensatie Parallelweg	Potentieel doterende projecten: Centrumplan (Miereakker); Compensatie nvo's Nieuwenbroek fase 3; Ontwikkeling Einsteinstraat (particulier); Rondweg Reeuwijk-Brug oostzijde A12; Ontwikkeling De Venen; Toekomstige inbreidlocaties; Herinrichting Reeuwijkse Hout; Particuliere projecten; Overige ontwikkelingen; Compensatie in polder Reeuwijk	x	x	x

KOSTENVERHAAL Sinds de inwerkingtreden van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening is de gemeente in een aantal gevallen verplicht over te gaan tot kostenverhaal op een initiatiefnemer van een gebiedsontwikkeling. Dit is het geval wanneer de gemeente kosten maakt waar initiatiefnemer profijt van heeft. Ten behoeve van een tweetal specifieke kostenposten is de gemeente, om deze kosten te kunnen verhalen, verplicht een basis op te nemen in de gemeentelijke structuurvisie. Het betreft de kostenpost 'bovenplanse kosten' en 'bijdragen ruimtelijke ontwikkeling'. Het gaat hier om kostenposten die niet direct te relateren zijn aan één gebiedsontwikkeling maar wel van belang zijn voor alle gebiedsontwikkelingen.

Bovenplanse kosten en bijdragen ruimtelijke ontwikkelingen vallen allebei onder bovenplanse verevening. Bovenplanse verevening is het bijdragen aan de onrendabele top van een ontwikkeling of transformatie/herstructurering van andere gebieden vanuit winstgevende locaties. Daarnaast zijn het bijdragen aan de kosten van maatschappelijk gewenste projecten en maatschappelijk gewenste functies zoals natuur, recreatie, waterberging, vaarverbinding en infrastructuur vanuit winstgevende locaties (verevening van openbare voorzieningen). Deze investeringen zijn onderdeel van het uitvoeringsprogramma. De gemeente zal deze investeringen onder meer dekken door kosten geheel of gedeeltelijk om te slaan over gebiedsontwikkeling met winstpotentie. Vanuit de actuele stand van projectontwikkeling kan een bijdrage via een fondsverrekening worden afgesproken (in de anterieure fase) of via een exploitatieplan worden afgedwongen. Ook kunnen afspraken worden gemaakt over bestemmingsplanoverschrijdende fysieke maatregelen.

Bovenplanse kosten kunnen publiekrechtelijk door middel van een exploitatieplan in de vorm van een fondsbijdrage (art. 6.13 lid 7 Wro) worden verhaald. De hoogte van deze bijdrage wordt bepaald aan de hand van een drietal criteria: profijt, causaliteit en proportionaliteit.

De gemeente kan in een anterieure overeenkomst afspraken maken over een bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen. Deze investeringen

mogen ook via een fondsafdracht worden verhaald. De verdeelsleutel kan zelf worden gekozen en moet consequent worden toegepast.

Uitvoeringsparagraaf & Nota kostenverhaal

Op dit moment kent de fusiegemeente Bodegraven-Reeuwijk nog twee separate structuurvisies. In 2011 is door de raad de structuurvisie Bodegraven 2010-2020 vastgesteld, deze structuurvisie heeft een afzonderlijke uitvoeringsparagraaf. De uitvoeringsparagraaf van de Structuurvisie Reeuwijkse Land 2013 – 2020 kent een vergelijkbare opzet als de uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie Bodegraven.

De volgende stap is het opzetten van een nota waarin de gemeente nader uitwerkt hoe zij haar kosten gaat verhalen. De basis hiervoor is in beide structuurvisies gelegd. De voorbereidingen van deze Nota bovenplanse kosten en ruimtelijke ontwikkelingen zijn ingezet bij het in procedure brengen van de Structuurvisie Reeuwijkse Land. Onderdeel van het opstellen van deze nota is een koppeling met beide uitvoeringsparagrafen. Dit al dan niet in een geïntegreerde uitvoeringsparagraaf voor beide kernen. Eventuele actualisaties en aanvullingen op beide uitvoeringsparagrafen zullen integraal aan de raad worden aangeboden bij het vaststellen van de nota bovenplanse kosten en ruimtelijke ontwikkelingen.

DEKKING Uiteraard zetten we samen met woningcorporaties en marktpartijen samenwerkingstrategieën op om bij projectontwikkeling te komen tot dekkende grondexploitaties. Een deel van de investeringen in projecten die zijn opgenomen in de structuurvisie kan worden gedekt of is reeds gedekt via een gemeentelijk fonds. Voor sommige projecten zal de komende jaren nog worden gezocht naar aanvullende bijdragen vanuit het Rijk, de provincie, de Europese Unie of andere publieke lichamen. Voor projecten die ook voor de provincie en regio van belang zijn (o.a. EHS) is gezamenlijke inzet van middelen het uitgangspunt.

In het uitvoeringsprogramma is ook een aantal projecten benoemd dat niet kan voorzien in het benodigde oppervlaktewater (volgens de voorwaarden die het waterschap er aan stelt). Voor deze projecten is het compenseren van oppervlaktewater op andere locaties mogelijk. Verrekening zal plaatsvinden via een fonds (door middel van een tarief per compensatieoppervlakte).

In de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenportregio Boskoop (ISV) staat Landschapscompensatiefonds Sierteeltontwikkeling genoemd.

Voor grootschalige kassenbouw dienen ondernemers landschappelijke compensatie te realiseren. Dit kan ook worden afgekocht, waarbij de gelden in een fonds worden gestort. Hiervoor is een regionale beleidsnota opgesteld, deze is nog niet vastgesteld. De gelden kunnen worden aangewend voor projecten die zijn opgenomen in de ISV en landschap gerelateerd zijn, waaronder het gebied "De Lansing". De bestedingen uit het fonds worden afgestemd met de Greenport regio Boskoop.

STAPPEN Om de doelen in deze structuurvisie dichterbij te brengen zullen we de komende jaren de volgende stappen zetten.

1. Periodieke monitoring en evaluatie

Gezamenlijk met de monitoring, evaluatie en mogelijk bijstelling van het woningbouwprogramma en de Nota Ruimtelijke Ontwikkelingen / bovenplanse kosten zullen we in de gehele gemeente tweejaarlijks de structuurvisies evalueren. Een en ander kan leiden tot aanpassingen of toevoegingen van visie en/of plannen, die via een college- of raadsbesluit zullen worden vastgesteld.

2. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen

Bij elk project zullen we in de toekomst een passende ontwikkelstrategie kiezen, met het oog op het behalen van de doelstellingen van de structuurvisie. Binnen de totale gemeente zullen we de woningbouwprogramma's van de verschillende locaties op elkaar blijven afstemmen en zodanig faseren dat het evenwicht tussen vraag en aanbod zo goed mogelijk in balans is.

3. Actualisatie

We streven ernaar om ongeveer elke 5 jaar een fundamentele heroverweging van de structuurvisie te organiseren. Bij de eerstvolgende heroverweging is de ambitie de structuurvisies voor de voormalige grondgebieden van respectievelijk Bodegraven en Reeuwijk samen te voegen tot één structuurvisie. De structuurvisie en de nota bovenplanse kosten en ruimtelijke ontwikkelingen kennen verschillende frequenties van actualisering. Juist daarom is er voor gekozen beiden

als gescheiden documenten te behouden die met een eigen frequentie ter openbare besluitvorming aan de gemeenteraad worden aangeboden.

4. Panels

Periodiek zullen we marktpartijen, ondernemers, maatschappelijke partijen, andere overheden en bewoners uitnodigen om elkaar bij te praten over voorgenomen en gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Daarbij zullen wij nadrukkelijk de bijeenkomsten benutten die plaats gaan vinden in het kader van het opstellen van de dorpsagenda's voor de dorpen in de gemeente. De uitkomst kan leiden tot aanpassingen of toevoegingen, die via een college- of raadsbesluit zullen worden vastgesteld.

5. Informatie

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk zal alle partijen en haar bewoners zo goed mogelijk informeren over voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen via publicaties in de kranten of op de eigen website.

6. Regionale samenwerking

Om op de agenda's te blijven of te komen zullen we ons nog beter moeten profileren in regionaal en Groene Hart verband. Namelijk als sleutelgemeente en belangrijke partner bij het realiseren van regionaal (Intergemeentelijke Samenwerkingverband Midden-Hoolland/De Nieuwe Regio, Veenweideconvenant, Sierteeltgebied, Recreatieschap) provinciaal en landelijk beleid.

7. Communicatie en marketing

De komende jaren zullen we veel zorg besteden aan het uitdragen van onze ambities en het onder de aandacht brengen van onze projecten en de nieuwe gemeente als fijne woon-, werk- en recreatiegemeente in het Groene Hart en centraal gelegen ten opzichte van de Randstad.

8. Uitwerking concretisering

Op veel terreinen is het beleid sinds de fusie geactualiseerd. Nader bekeken zal worden of het wenselijk is dit beleid in de komende jaren te actualiseren.

Bijlage 1

Vormvrije MER- beoordeling

Vormvrije MER-beoordeling Structuurvisie 'Vitaliteit in het Reeuwijkse Land 2013-2020'
Versie 12-8-2013

1. Aanleiding

In het coalitieakkoord 'Samen Aanpakken' is opgenomen om op basis van de afzonderlijke Structuurvisies tot een integrale en samenhangende visie op de ruimtelijke ontwikkeling te komen. Er is voor gekozen om de bestaande Structuurvisie Reeuwijk (2009) te actualiseren. Doel is om met behulp van de systematiek van de Structuurvisie Bodegraven 2010-2020 'Vitaliteit op een Knooppunt' te komen tot een samenhangende en actuele visie op de ruimtelijke ontwikkeling en te voldoen aan gewijzigde wetgeving. Hierbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Actualisatie van beleid door het verwerken van:
 - Reeds vastgestelde beleidsnota's;
 - later vast te stellen beleidsnota's;
 - overig bestaand beleid kan input zijn.
- Actualiseren van de (woningbouw)projecten;
- Actualiseren door het benoemen van plannen die bijdragen aan het realiseren van de visie;
- Actualiseren van bestaande en gewijzigde waarden en structuren;
- Actualiseren van sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen.

Het ligt op basis hiervan niet in de bedoeling om omvangrijke nieuwe elementen op te nemen in de structuurvisie.

Omdat een Structuurvisie m.e.r.-plichtig kan zijn, is nagegaan hoe deze actualisatie zich verhoudt tot de m.e.r. regelgeving.

2. Wettelijk kader

2.1 Plan-m.e.r.-plicht en vormvrij-m.e.r.-beoordeling

In twee gevallen is een plan-m.e.r. wettelijk verplicht bij structuurvisies, namelijk als:

1. de activiteiten in de structuurvisie mogelijk leiden tot significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden (passende beoordeling noodzakelijk);
2. het plan kaders stelt voor activiteiten in het plangebied waarvoor een project-m.e.r. noodzakelijk is, dan wel waarvoor beoordeeld moet worden of een project-m.e.r. noodzakelijk is (vallend onder kolom 1 en 2 van bijlage C en D van het Besluit m.e.r.).

Per 1 april 2011 is het Besluit m.e.r. gewijzigd en in lijn gebracht met de Europese richtlijn hieromtrent (nr. 85/337/EEG). Concreet betekent dit dat bij de vraag of een m.e.r. beoordeling (en daarmee mogelijk een m.e.r.) moet worden uitgevoerd, niet alleen kan worden uitgegaan van de getalsmatige grenzen in kolom B van bijlage D, maar dat meer in algemene zin beoordeeld moet worden of er sprake is van belangrijke nadelige milieugevolgen. Er zijn wettelijke criteria om te bepalen of er sprake is van belangrijke nadelige milieugevolgen.

De beoordelingscriteria zijn:

1. De kenmerken van het project;
2. De plaats van het project;
3. De kenmerken van mogelijke effecten.

Deze criteria zijn verder uitgewerkt in bijlage III van de genoemde Europese richtlijn, zie ook de bijlage.

De wetswijziging van 1 april 2011 heeft tot gevolg dat ook onder de drempelwaarden beoordeeld moet worden of een m.e.r. procedure doorlopen moet worden. In geval het project onder de drempelwaarde valt is deze m.e.r.-beoordeling vormvrij. Dit betekent dat deze beoordeling via de officiële m.e.r.-beoordelingsprocedure kan geschieden, maar in veel gevallen zal een beoordeling in de toelichting bij het plan voldoende zijn.

De uitkomst van de vormvrije-m.e.r. beoordeling kan in dit geval tweeledig zijn:

1. Belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten.
2. Het plan leidt tot mogelijke belangrijke milieugevolgen, waardoor een (plan-)m.e.r. procedure doorlopen dient te worden.

2.2 Relevante activiteiten voor beoordelen m.e.r.-plicht

In de nieuwe Structuurvisie 'Vitaliteit in het Reeuwijkse Land 2013-2020' zet de gemeente op meerdere zaken en thema's in. Een aantal ontwikkelingen vallen niet onder activiteiten waarvan moet worden beoordeeld of een m.e.r. moet worden opgesteld (kolommen 1 en 2 van bijlage C en D van het Besluit m.e.r.). Hiertoe behoort ondermeer de eventuele uitbreiding van de firma Vergeer Holland in Reeuwijk-Dorp buiten de mogelijkheden van het huidige bestemmingsplan, zoals opgenomen in hoofdstuk 9 van de structuurvisie. Deze activiteiten vormen dus geen onderdeel van deze vormvrije MER-beoordeling. Verder is veel reeds definitief vastgelegd in bestemmingsplannen. Hieronder vallen verschillende woningbouwprojecten, de aanleg of uitbreiding van winkelcentra of de rondweg Reeuwijk-Brug. De Structuurvisie leidt in die gevallen niet tot het inkaderen van nieuwe, of nog niet gerealiseerde, ontwikkelingen.

Veel is geformuleerd in uitgangspunten van algemene aard, zodat er geen sprake is van het inkaderen van een besluit conform artikel 7.2 van de Wet milieubeheer. Hieronder worden o.a. de uitgangspunten over de agrarische sector gerekend, maar ook – hoewel geen plicht tot beoordeling geldt – een eventuele uitbreiding van de firma Vergeer Holland. Ook is nog niet bekend wat er ontwikkeld wordt op potentiële ontwikkellocaties als het voormalige politiebureau of gemeentehuis Reeuwijk.

Voor de beoordeling of er sprake is van m.e.r.-plicht is als uitgangspunt genomen dat het moet gaan om activiteiten waarvoor nog geen definitief besluit genomen is en bepalingen hierover die concrete doorwerking hebben op één of meerdere concrete locaties. Hiervoor dienen dus zowel de locaties aangegeven te worden, als wat er gerealiseerd wordt.

Op basis van bovenstaande overwegingen zijn de volgende activiteiten geselecteerd::

Woningbouw:

- Oude Tol III fase 2
- Groenendijk Oost,
- Kromme Kamp,
- Maximalocatie/Molendijk/Kosterdijk,

- Reesvelt II incl. Verburg/Achter pakhuis,
 - Reeuwijk dorp/Dorpsweg 44b en 38b,
 - Van Eijk,
 - Nautaris d'Amerielaan
 - Nautique,
 - Gronden Parallelweg,
 - Locatie City Life,
 - Herinrichting dorp Waarder
- Bedrijventerreinen:
- Zoutman west,
 - Poort van Waarder.
- Recreatie voorzieningen:
- Reeuwijkse Hout,
 - Plas Elfhoeven (hoek de Ree).
- Natuur
- Natuur ontwikkeling i.h.k.v. EHS.

In de bijlage is de projectenlijst opgenomen die gebruikt is bij de opstelling van deze beoordeling.

3 Beoordeling

3.1 Significante effecten op Natura 2000 gebieden

Binnen het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein. Het gebied is aangewezen vanwege de ornithologische waarden met doelsoorten kleine zwaan, smient, krakeend en slobbeend. In de Structuurvisie zijn een aantal maatregelen opgenomen ten behoeve van het verbeteren van de waterkwaliteit en daarmee de natuurwaarden in het gebied. Daarbij is aangegeven dat nieuwe functies in het gebied met behoud van de landschapskwaliteiten en landschapsbeeld te ontwikkelen. Deze ontwikkelingen zullen niet leiden tot significante negatieve effecten op het Natura 2000-gebied.

De activiteiten in de omgeving van het Natura 2000-gebied zullen ook niet leiden tot significante effecten. Dit wordt in de onderstaande paragrafen gemotiveerd.

Ruim 5 km ten noorden van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse plassen en De Haeck. Het gebied is onder andere aangewezen voor enkele habitattypen, waaronder het sterk vermistingsgevoelige veenmosrietland. Gezien de afstand van dit Natura 2000-gebied tot het plangebied zijn er alleen externe effecten mogelijk op het gebied van vermisting. In onderstaande paragrafen wordt gemotiveerd waarom hierbij geen sprake is van significante effecten.

3.2 Activiteiten vallend onder kolom 1 en 2 van Besluit m.e.r.

3.2.1 Woningbouw

In de structuurvisie wordt op een twaalfal locaties woningbouw benoemd, die nog niet definitief is vastgelegd in een bestemmingsplan. Het betreft hier projecten van tussen de 1 en 100 woningen. De omvang van deze projecten zijn vergeleken met de omvang van m.e.r.-plichtige woningbouw (100 ha,

2000 woningen) erg klein. De omvang van de locaties samen opgeteld bij die van de andere woningbouw ontwikkellocaties (634 woningen) ligt ruimschoots beneden die van de m.e.r.-plicht. Voor woningbouw worden geen schaarse natuurlijke hulpmiddelen gebruikt, de vrijkomende afvalstoffen zijn makkelijk nuttig toe te passen of te verwijderen, ook bij sloop van op locatie aanwezige gebouwen. Woningen veroorzaken slechts beperkt, op lokale schaal, uitstoot van verontreinigingen en hinder. Daarbij is het risico van ongevallen als gevolg van de gebruikte stoffen of technologieën niet uitzonderlijk.

De twaalf locaties worden omringd door of liggen tegen bestaande woonwijken. De locaties Reesvelt II, Groendijk Oost, Kromme Kamp, Oude Tol, Nautique, Gronden Parallelweg en City Life Herinrichting beslaan geheel of grotendeels weilanden, De locaties Maximalocatie/Molendijk/Kosterdijk, Reeuwijk dorp/Dorpsweg 44b, Van Eik en Herinrichting Dorp Waarder bestaan uit braakliggende stukken grond waar of in het verleden gesloopt is en/of die verhard zijn. De locaties liggen allemaal meer dan 1 km verwijderd van het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein. Door deze afstand hebben locaties geen directe invloed op dit gebied. In de omgeving liggen ruimschoots weilanden, de ontwikkelen van de woonlocaties op weilanden zal niet leiden tot ongewenste beperking van de foerageermogelijkheden van de beschermde vogels. De afstand van de locaties tot het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse plassen en De Haeck is meer dan 5,5 km. Gezien de afstand en de aard en de schaal van de woningbouw zijn er geen merkbare bijdragen te verwachten van vermistende deposities in het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse plassen en De Haeck. De locatie Nautique heeft volgens de archeologische beleidskaart Bodegraven-Reeuwijk de categorie VAW 4 (te verwachten archeologische waarde 4). De locaties Reesvelt II, Oude Tol en Dorpsweg 44b hebben volgens de archeologische beleidskaart Bodegraven-Reeuwijk de categorie VAW 3 (te verwachten archeologische waarde 3). Deze verwachtingswaarden wijzen niet op een archeologische kwetsbaarheid van de locaties. De Maximalocatie/Molendijk/Kosterdijk en de locatie gronden Parallelweg hebben volgens de archeologische beleidskaart Bodegraven-Reeuwijk deels de categorie VAW 3 en deels VAW 2 en de locatie Herinrichting Dorp Waarder geheel VAW 2. Deze verwachtingswaarden wijzen niet op een archeologische kwetsbaarheid van de locaties. De locatie Groendijk Oost heeft deels de VAW 3 en de AW 2 (Archeologische Waarde categorie 2). AW 2 wil zeggen dat er archeologische resten op de locatie zijn aangetoond. De locatie Kromme Kamp valt onder de hoogste archeologische categorie van de archeologische beleidskaart Bodegraven-Reeuwijk, AW 1. Beide locaties zijn mogelijk archeologisch kwetsbaar en dienen daarom archeologisch nader onderzocht en mogelijk gemitigeerd te worden bij het vastleggen in het bestemmingsplan.

3.2.2 Bedrijventerreinen

In de structuurvisie worden een tweetal mogelijk nieuw in te richten bedrijventerreinen genoemd, Poort van Waarder en Zoutman West. De omvang van beide terreinen (1,5 en 15 ha) is vergeleken met de omvang van m.e.r.-plichtige industrieterreinen (75 ha) klein. Zoutman West is gesitueerd naast een reeds bestaande bedrijfsterrein. Hierdoor kunnen effecten cumuleren. Hiermee wordt met de inrichting van het terrein rekening gehouden. Schaalvergroting biedt vaak voordelen met betrekking tot de aanleg van infrastructuur (wegen, leidingen). De aanleg van bedrijventerreinen levert geen grote problemen op met betrekking tot het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, de productie van afvalstoffen of het risico van ongevallen. De aanleg van bedrijventerreinen geeft overlast (geluid, verkeer). De verontreiniging, hinder en het risico van ongevallen als gevolg van de bedrijvigheid op de terreinen wordt gereguleerd in het bestemmingsplan en vergunningverlening.

Beide terreinen liggen aan de snelweg A12. Zoutman West ligt naast het reeds bestaande bedrijventerrein Zoutman, aan de grens met Gouda. De Poort van Waarder ligt in het noord-oosten van het plangebied, en betreft het gebied tussen de kern Waarder en de A12. Beide locaties zijn weilanden in verstedelijkte omgeving. Zoutman West ligt ruim 1,5 km en de Poort van Waarder ruim 3,5 km van Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein. Beide locaties hebben hierdoor geen directe invloed op dit gebied. In de omgeving liggen ruimschoots weilanden, de ontwikkeling van de bedrijventerreinen zal niet leiden tot ongewenste beperking van de foerageermogelijkheden van de beschermde vogels. De afstand van de locaties tot het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse plassen en De Haeck is meer dan 6 km. Gezien de afstand en de aard en de schaal van de bedrijventerreinen zijn er geen merkbare bijdragen te verwachten van vermistende deposities in het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse plassen en De Haeck. Dit zal in het bestemmingsplan nader gereguleerd worden. Omdat de ontwikkelingen getoetst worden aan de Natuurbeschermingswet, is het niet te verwachten dat ze zullen leiden tot significante effecten op de beschermingsdoelen van beide gebieden. De locaties hebben volgens de archeologische beleidskaart Bodegraven-Reeuwijk grotendeels de categorieën VAW 3 (te verwachten archeologische waarde 3) en VAW 4. Deze verwachtingswaarden wijzen niet op een archeologische kwetsbaarheid van de locaties.

3.2.3 Recreatievoorzieningen

In de structuurvisie wordt de ontwikkeling van twee recreatievoorzieningen benoemd. Aanvullend op de reeds aanwezige, worden nieuwe recreatieve voorzieningen ontwikkeld in Reeuwijkse Hout. De in het bestemmingsplan opgenomen voorzieningen aan de Plas Elfhoeven (hoek De Ree) zijn nog niet gerealiseerd. Bij de Reeuwijkse Hout kan gedacht worden aan een bezoekerscentrum, vergader- en overnachtingsfaciliteiten. Deze ontwikkelingen richten zich met name qua omvang en maatvoering op de Reeuwijkse schaal afgestemde mogelijkheden voor het uitoefenen van zowel passieve als actieve vormen van (sportieve) recreatie en een eigentijdse wijze van natuurbeleving. In de kernzone van het Reeuwijkse Hout vindt intensievere recreatie plaats dan in de gebieden direct rondom deze zone. Aan de Plas Elfenhoek worden 20 recreatiewoningen, een restaurant, een hotel, een bedrijfswoning, een parkeerkelder voor 118 parkeerplaatsen en een beheerderverblijf gerealiseerd. De omvang is ongeveer: 1.800 m² plus een bedrijfswoning van 600 m². Ondergronds 6.800 m³. Beide ontwikkelingen zullen een omvang hebben lager dan de m.e.r.-plichtige grenzen (25 ha, 250.000 bezoekers per jaar). De nieuwe voorzieningen zullen samen met de bestaande voorzieningen een aantrekkelijker doel maken van de Reeuwijkse Hout en daarmee extra bezoekers aantrekken, of de bezoekers verleiden langer aanwezig te blijven. Dat geldt ook voor de voorzieningen aan de Plas Elfenhoeven met de recreatieve voorzieningen in de omgeving. Omdat de ontwikkelingen van de Reeuwijkse Hout en de Plas Elfenhoeven zich niet richt op bezoekersaantallen in de grootte orde van 100.000-den per jaar richten, zullen hierbij geen ongewenste grenzen overschreden worden. Het is niet te verwachten dat bij de aanleg van de voorzieningen schaarse hulpbronnen gebruikt worden of moeilijk beheersbaar afval vrijkomt. De aanleg zal wel zorgen voor hinder, deze wordt in het bestemmingsplan en bij vergunningverlening gereguleerd.

De locatie van de Reeuwijkse Hout is gelegen tussen de snelweg A12 en het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein. Er zijn reeds recreatieve voorzieningen aanwezig. De ligging aan de A12 is gunstig voor de verkeersafwikkeling. De locatie ligt in het invloedsgebied van een snelweg en een gasleiding. Hiermee zal rekening gehouden worden bij de nadere uitwerking van de ontwikkelingen en de vastlegging ervan in het bestemmingsplan. Daardoor is het niet te verwachten dat een onaantvaardbaar risico van ongevallen optreedt als gevolg van de recreatieve

ontwikkelingen. Door haar ligging aan het Natura 2000-gebied kunnen de ontwikkelingen invloed hebben hierop. Er wordt geen foerageer gebied voor de beschermde vogels aangetast. Bij de ontwikkelingen wordt ervan uitgegaan dat natuur en landschap recreatief worden ontsloten op een voor mens, plant en dier prettige en evenwichtige manier. Gezien de afstand en de aard en de schaal van de ontwikkelingen zijn er geen merkbare bijdragen te verwachten van vermistende deposities in het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse plassen en De Haeck. Omdat de ontwikkelingen getoetst worden aan de Natuurbeschermingswet, is het niet te verwachten dat ze zullen leiden tot significante effecten op de beschermingsdoelen van beide gebieden. De locatie heeft volgens de archeologische beleidskaart Bodegraven-Reeuwijk grotendeels de categorie VAW 3 (te verwachten archeologische waarde 3) en voor een klein deel VAW 2. Deze verwachtingswaarden wijzen niet op archeologische kwetsbaarheid van de locatie. Karakteristiek is de relatief kleinschalige door coulissen bepaalde landschapsstructuur, bestaande uit bosstroken, open ruimtes met graslanden, waterpartijen en sloten op de locatie. Bij de nadere invulling van de ontwikkelingen en de vastlegging hiervan in het bestemmingsplan zal hiemee rekening gehouden worden in een beeldkwaliteitsplan. De locatie van Plas Elfhoeven is gelegen aan de rand van het gebied de Reeuwijkse plassen. Hier zijn reeds recreatieve voorzieningen aanwezig. Ze ligt op ongeveer twee km afstand van het beschermde EHS/Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein. Er wordt geen foerageer gebied voor de beschermde vogels aangetast. Gezien de afstand en de aard en de schaal van de ontwikkelingen zijn er geen merkbare bijdragen te verwachten van vermistende deposities in het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse plassen en De Haeck. Omdat de ontwikkelingen getoetst worden aan de Natuurbeschermingswet, is het niet te verwachten dat ze zullen leiden tot significante effecten op de beschermingsdoelen van beide gebieden. De locatie heeft volgens de archeologische beleidskaart Bodegraven-Reeuwijk grotendeels de categorie VAW 3 (te verwachten archeologische waarde 3). Deze verwachtingswaarde wijst niet op archeologische kwetsbaarheid van de locatie.

3.3.4 Natuurontwikkeling

Het beleidskader voor nieuwe en bestaande natuurgebieden van de ecologische hoofdstructuur (EHS) is op dit moment vastgelegd in de landelijke Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) alsmede de Provinciale Structuurvisie en de Verordening Ruimte van de provincie Zuid-Holland. De verwachting bestaat dat in de loop van 2013 ook de provinciale Beleidsvisie Groen wordt vastgesteld waarin de contouren van de herijking van de EHS zijn opgenomen. Voor het plangebied van de Structuurvisie Reeuwijk voorziet deze beleidsvisie thans o.a. in een ecologische verbinding van de Reeuwijkse Plassen in noordelijke richting, waarmee de migratiemogelijkheden richting Nieuwkoopse Plassen gestimuleerd moeten worden. De eerder beoogde natuurontwikkeling rond Reeuwijk Dorp, waarmee ook in de vigerende Structuurvisie Reeuwijk 2009 rekening is gehouden, wordt in de beleidsvisie echter losgelaten. Deze contouren maken derhalve ook geen onderdeel uit van de thans voorliggende nieuwe structuurvisie. In de Structuurvisie wordt geen functieverandering ten opzichte van de huidige feitelijke situatie ingekaderd.

Voor de natuurwaarden in en rond de Reeuwijkse Plassen zal de natuurontwikkeling zonder meer positieve effecten hebben. De kwaliteiten van de bestaande natuurgebieden worden door doelgerichte beheermaatregelen immers versterkt en qua omvang zal het natuurareaal in noordelijke richting worden uitgebreid met circa 65 ha. De uitbreiding gaat gepaard met de aanleg van een ecologische verbindingzone ten westen van de Enkele Wiericke (naar verwachting met bredere afmetingen dan in de vigerende structuurvisie Reeuwijk (2009) was voorzien) en de aanleg van een

15 m smalle natuurstrook aan de oostkant van de Enkele Wiericke. Door de ingrepen neemt de kans op ecologische relevante verstoringen af en worden migratiemogelijkheden en soortenuitwisseling met andere natuurgebieden gestimuleerd.

De bestaande natuurwaarden in de omgeving van Reeuwijk Dorp zullen in het kader van een extensief grondgebruik en agrarisch natuurbeheer beschermd en gehandhaafd worden. Bijzondere aandacht zal daarbij uitgaan naar het behoud van de weidevogelnatuur, bijzondere graslandtypen zoals het Kievitsbloemgrasland en de versterking van gebiedstypische watervegetatie als Krabbenscheer. De betreffende gronden zullen echter in tegenstelling tot de natuurgebieden rond de Reeuwijkse Plassen geen deel uitmaken van de EHS.

De omvang van de beoogde functiewijziging naar natuurontwikkeling ligt met 65 ha onder de grens van de m.e.r.-plicht (125 ha). Ze versterkt de positieve natuureffecten met de reeds aanwezige en geplande natuur. Cumulatie van negatieve effecten zijn niet te verwachten. Omdat eventueel vrijkomende grond bij vergraving (van bijvoorbeeld watergangen) weer in het gebied gebruikt wordt is er geen productie van afvalstoffen. Verontreiniging en hinder zullen slechts lokaal en tijdelijk voorkomen bij aanlegwerkzaamheden.

Het bestaande grondgebruik in de nieuwe natuurstrook is thans nog agrarisch. De natuurontwikkeling zal tot een afname van het agrarisch bestemde areaal gaan leiden hetgeen echter in overleg met de betrokken eigenaren gecompenseerd zal worden. Voor andere functies zal de natuurontwikkeling geen negatieve effecten hebben. Het natuurbehoud en de natuurontwikkeling ter hoogte van de Reeuwijkse Plassen zal derhalve geen nadelige gevolgen voor haar omgeving hebben. Door de verbindingsfunctie kan de natuurontwikkeling slechts positieve invloed op de Natura 2000-gebieden Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein en Nieuwkoopse plassen en De Haeck toegeschreven worden.

Cultuurhistorische waarden zoals het karakteristieke kavelpatroon worden gehandhaafd en landschappelijk structuurdrager zoals de Enkele Wiericke worden door de toekomstige ingrepen verder versterkt. De natuurontwikkeling vindt plaats in gebieden die categorie VAW 3 (te verwachten archeologische waarde 3) en voor een klein deel VAW 2 hebben volgens de archeologische beleidskaart Bodegraven-Reeuwijk. Deze verwachtingswaarden wijzen niet op archeologische kwetsbaarheid van de locatie.

4 Conclusie

In de Structuurvisie zijn ontwikkelingen ingekaderd (concrete locaties en concrete inrichtingsdoelen beschreven) die vallen onder de activiteiten genoemd in Besluit milieueffectrapportage. In hoofdstuk 3 is beschreven wat de te verwachten milieugevolgen van deze ontwikkelingen zijn. Hierbij is rekening gehouden met de criteria die zijn aangegeven in bijlage III van die Europese richtlijn (nr. 85/337/EEG). Hieruit blijkt dat die milieugevolgen, gezien de kenmerken van de ontwikkelingen, de plaats ervan en de kenmerken van de potentiële effecten, geen aanleiding geven om een milieueffectrapport op te stellen.

SELECTIECRITERIA

BIJLAGE III Europese m.e.r.-richtlijn

1. Kenmerken van de projecten

Bij de kenmerken van de projecten moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- de omvang van het project,
- de cumulatie met andere projecten,
- het gebruik van natuurlijke hulpbronnen,
- de productie van afvalstoffen,
- verontreiniging en hinder,
- risico van ongevallen, met name gelet op de gebruikte stoffen of technologieën.

2. Plaats van de projecten

Bij de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop de projecten van invloed kunnen zijn moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- het bestaande grondgebruik,
- de relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van
- de natuurlijke hulpbronnen van het gebied,
- het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor de volgende typen gebieden:
 - a) wetlands,
 - b) kustgebieden,
 - c) berg- en bosgebieden,
 - d) reservaten en natuurparken,
 - e) gebieden die in de wetgeving van de lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd; speciale beschermingszones, door de lidstaten aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG en Richtlijn 92/43/EEG,
 - f) gebieden waarin de bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden,
 - g) gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid,
 - h) landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang.

3. Kenmerken van het potentiële effect

Bij de potentiële aanzienlijke effecten van het project moeten in samenhang met de criteria van de punten 1 en 2 in het bijzonder in overweging worden genomen:

- het bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen
- bevolking),
- het grensoverschrijdende karakter van het effect,
- de orde van grootte en de complexiteit van het effect,
- de waarschijnlijkheid van het effect,
- de duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect.

Bijlage
Projectenlijst t.b.v. vormvrije m.e.r.-beoordeling

Programma	Sleutelproject SV	Bestemmingsplan	2013-2015	2015-2020	2020-2030
Projecten met woningbouw					
2. Oude Tol III fase 2	X	Onherroepelijk	x	x	
3. Groendijk Oost	X	Geen		x	x
4. Kromme Kamp	X	Ontwerp PB 2010		x	x
5. Reeuwijk-Dorp Noord/Dorpsweg 44b		Geen		x	
6. Reeuwijk-Dorp Noord/Dorpsweg 38b		Geen		x	
7. Venen Oost		Onherroepelijk	x		
8. Wierickeweide *		Onherroepelijk	x	x	
9. Maximalocatie/Molendijk/Kosterdijk		Geen	x	x	
10. Reesvelt 2 incl. Verburg (achter pakhuys)	X	Geen		x	x
11. Van Eijk		Afwijking	x		
12. De Bunderhof		Onherroepelijk	x		
13. Winkelcentrum De Miereakker		Onherroepelijk	x		
14. West Veen		Onherroepelijk	x		
18. Prins Bernhardstraat *		Geen		x	
21. Nautique *		Geen		x	
22. Gronden Parallelweg (water en landgoed) *		Geen	x	x	
23. Locatie City Life *		VOSP	x	x	
24. De Steupel	X	Vastgesteld	x		
25. Einsteinstraat		Onherroepelijk	x		
26. Notaris d'Aumenelaan		Geen		x	
Herinrichting Dorp Waarder *		Onherroepelijk		x	

Raadhuisweg 51-53	Onbekend				
De Vierstroom	Onbekend				
Prins Bernhardstraat, Waarder	Onbekend				
MCR Kaarde	Onbekend				
Veehouderij Verburg	Onbekend				
Zwembad De Fuut	Onbekend				
Voormalig politiebureau	Onbekend				
Voormalig gemeentehuis Reeuwijk	Onbekend				
TOTAAL	634				192
* = kleine projecten van max. 7 woningen					
Projecten niet woningbouw zijnde					
1. Rondweg Reeuwijk-Brug	infrastructuur	Onherroepelijk		x	
13. Winkelcentrum De Miereakker	34	Onherroepelijk		x	
20. Midi winkelcentrum Driebruggen	<7	Onherroepelijk		x	
27. Zoutman West (studielocatie)	geen	Geen			x
29. Poort van Waarder (studielocatie)	Geen	Geen			
30. Oostelijke Rondweg Boskoop-Reeuwijk	infrastructuur	divers			
28. Watercompensatie Parallelweg	7,000m ² water	Geen		x	x
Potentieel doterende projecten: - Centrumplan (Miereakker) - Compensatie nvo's Nieuwenbroek fase 3 - Ontwikkeling Einsteinstraat (particulier) - Rondweg Reeuwijk-Brug oostzijde A12 - Ontwikkeling De Venen - Toekomstige inbreiilocaties - Herinrichting Reeuwijkse Hout - Particuliere projecten - Overige ontwikkelingen - Compensatie in polder Reeuwijk					

Bijlage 2

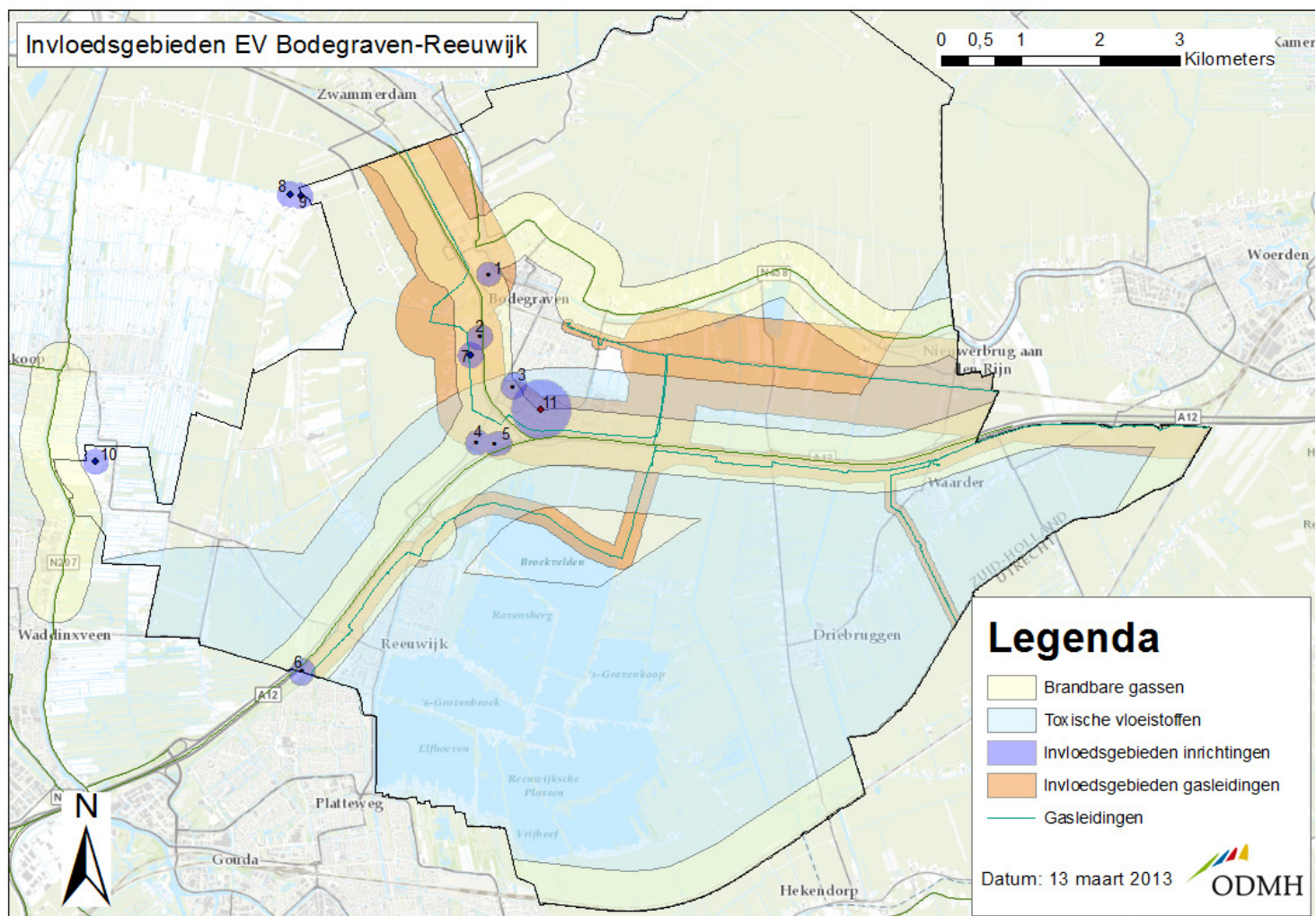
Voorbeelden met waterkwaliteitsmaatregelen in veenweidegebieden

Nummer	Maatregel	Beschrijving
1	Kringlooplandbouw	Verminderen emissies door bewust mineralenmanagement in bedrijf. Bereiken door hogere gewasopbrengsten en minder kunstmest, bijvoorbeeld door precisiebemesting of duurzaam bodembeheer.
2	Duurzaam grasland beheer	Voorkomen grondbewerking met vernieuwde technieken, minder veenoxidatie
3	Maïs: niet scheuren grasland	Voorkomen scheuren/ploegen van grasland voor maïsteelt, daardoor minder veenoxidatie.
4	Minder mineralen in veevoer	Mineraalarmere voer gebruiken, daardoor minder N en P wat uitgestoten kan worden in bedrijf.
5	Vergroten mestopslag	Vergroten van mestopslag leidt tot optimaal tijdstip van benutting, geen druk op verplichte uitrij datum.
6	Mestscheiding	Het scheiden van dunne en dikke fractie, fracties zijn efficiënter te gebruiken en toe te passen.
7	Erfafspoeling verminderen	Maatregelen op het erf om afspoeling nutriënten vanaf het erf te verminderen.
8	Onderwaterdrainage	Drainage aanbrengen onder slootpeil, nivelleren van waterstanden, hierdoor minder veenoxidatie.
9	Bufferstroken & -zones	Uit productie houden en/of niet bemesten van randen van percelen, om afspoelende nutriënten af te vangen
10	Verschralen	Inrichtings- en beheersmaatregelen voor omvorming naar schraalgrasland, nutriënten uit bodem beter benutten
11	Biomassateelt	Uitvangen van kroos, riet of andere waterplanten, en dus nutriënten, uit de sloot en verwerken tot krachtvoer voor vee
12	Baggeren en slootschonen	Frequenter en dieper baggeren van sloten, toepassen van baggerspuit, nutriënten uit de sloot halen.
13	NVO's & Zuiverende slootssystemen	Aanleg van natuurvriendelijke oevers, zuiverende slootssystemen en helofytenvelden, om nutriënten uit het water te zuiveren
14	Peilbeheer	Peiloptimalisaties om veenafbraak/bodemdaling tegen te gaan, en hiermee ook de nutriënten uitstoot
15	Inlaat gebiedsvreemd water	Bewust inlaten mindere of andere kwaliteit water, hierdoor verminderen van vrijkomen P uit waterbodem
16	Afplaggen P-rijke toplaag	Verwijderen van bovenste, nutriëntenrijke bodemlaag
17	P vastleggen, N verwijderen	Fe toevoegen aan water om P vast te leggen, N verwijdering met organische stof

Bron: Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden/Rijnland

Bijlage 3

Signaleringskaart Externe Veiligheid

Colofon

Gemeentelijke structuurvisie 'Vitaliteit in het Reeuwijkse Land 2013-2020'

Status: Structuurvisie vastgesteld door de gemeenteraad van Bodegraven-Reeuwijk op 9 oktober 2013

PORTEFEUILLEHOUDER

Jan Leendert van den Heuvel – wethouder ruimtelijke ordening

SAMENSTELLING EN REDACTIE

Wietse Bruinsma - adviseur ruimtelijke ontwikkeling

Rick van Meeteren - jurist ruimtelijke ordening

Jeffrey van Kronenburg - stedenbouwkundige

KAARTEN

Freerk Kiesow – KB landschapsarchitecten

FOTO'S

De gebruikte foto's en andere afbeeldingen komen uit het archief van gemeente Bodegraven-Reeuwijk. De foto op pagina 6 is afkomstig van het internet (http://nl.wikipedia.org/wiki/Groene_Hart). De luchtfoto op pagina 16 is afkomstig van <http://www.bing.com/maps/>.

